

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2010/11:35

Stenografiska
uppteckningar
2010/11:35

Fredagen den 27 maj

1 § Konkurrenskraft (industri)

Närings- och energiminister Maud Olofsson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för konkurrenskraft (industri) den 9–10 mars 2011

Återrapport från informellt ministermöte den 12–13 april 2011

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för konkurrenskraft (industri) den 30–31 maj 2011

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag förklarar sammanträdet öppnat. Vi börjar med Maud Olofsson.

Jag frågar kanslichefen om vi har några A-punkter. Det finns inga A-punkter.

Det finns två återrapporter, ett från ett ministerrådsmöte och ett från ett informellt ministermöte. Har statsrådet något att säga om dessa?

Anf. 2 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Ni har fått rapporterna.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Det finns skriftliga rapporter. Finns det frågor med anledning av återrapporterna? Nej. Vi lägger dessa till handlingarna.

Vi hoppar fram i dagordningen till punkt 11, Översyn av småföretagsakten, Small Business Act. Det är en beslutspunkt. Där har näringsutskottet fått information den 19 maj. Till dem som har inflytande i näringsutskottet vill jag säga som ett tips att det är bra om det är överläggning när det är fråga om beslutspunkter.

Anf. 4 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Det är alltså fråga om antagande av rådsslutsatser för Small Business Act. Kommissionen lade fram sin översyn den 23 februari. Översynen visar att de fem lagförslagen om de tio politiska principerna som fanns i ursprungsförslagen har gått ganska bra. Av lagförslagen är det bara förordningen om privata Europabolag som inte är antagen.

Kommissionen säger att det på EU-nivå har gått relativt bra. Bland annat har kommissionen börjat tillämpa SMF-test, det vill säga att alla förslag som läggs fram ska granskas ur ett småföretagsperspektiv. Det är positivt.

På medlemsstatsnivå säger man att det är en hel del som har hänt, men det finns mer att göra. Särskilt gäller det reducering av de administrativa kostnaderna. De flesta länder har satt upp mål men inte nått upp till målen att lyckas åstadkomma en verklig reducering.

Kommissionen säger också att man måste göra mer för att förbättra konkursförfarandena i EU. Man pekar på att det har blivit billigare och snabbare att starta företag. EU-genomsnittet för ett aktiebolag är numera sju dagar, vilket är bra. Där finns också Sverige med.

I översynen finns ungefär 40 förslag. En del av förslagen har vi sett tidigare. En del är nya. De områden man har valt att prioritera är följande. Det första handlar om smart lagstiftning som ska bli verklighet för småföretagen. Där finns SMF-testet på all lagstiftning.

Sedan lyfter man upp småföretagens behov av finansiering. Man skriver tydligt att man vill förenkla de administrativa förfarandena för EU-program som är riktade till SMF. Det har varit en fråga som Sverige har drivit hårt. Vi tycker att det är för byråkratiskt. Småföretagen kan inte använda dem.

Man lyfter även fram behovet av att förbättra tillträdet till den inre marknaden och tredjelandsmarknaden för småföretagen. Här är det fråga om mycket som har varit uppe i näringsutskottet, att förbättra standarder för småföretag, effektivare användning av e-identifikation och e-autentisering på inre marknaden.

Vidare säger man att man vill underlätta för småföretagen att bidra till en resurseffektiv ekonomi. Här pratar man om den handlingsplan som snart ska komma om ekoinnovation. Den kommer i sommar. Småföretag ska ges incitament att använda miljöcertifieringssystem.

Sedan lyfter man upp frågan om att stödja entreprenörskap. Här finns förslag om att EU-nivån ska bekosta utbyte av bästa praxis, av mentorsprogram för kvinnors företagande och ägarskiften. Här har Sverige fått med bra skrivningar om kvinnors företagande.

Vi tycker att förslagen i översynen har bra inriktning, men det är ofta svårt att ta ställning till förslagen eftersom många av dem inte är så konkretiserade att det riktigt går att bedöma konsekvenserna ekonomiskt eller på annat sätt. Vi återkommer till nämnden när vi har mer detaljer.

Det gäller till exempel förslaget som nämns i SBA som handlar om konsoliderad bolagsskattebas. Man presenterade ett direktivförslag den 16 mars 2011. Det är omfattande. Vi från svensk sida ser både ekonomiska och politiska svårigheter med en gemensam skattebas. Bolagsskatten är ett viktigt nationellt instrument för att klara bra företagsamhet och hög sysselsättning. Det är en otroligt kontroversiell fråga som konkurrenskraftsrådet inte äger. Det är därför jag säger det här. Det finns med i rapporten. Ungerska ordförandeskapet har valt att utelämna några slutsatser i det vi ska ta ställning till. De har inte varit uppe till diskussion utan kommer att diskuteras av finansministrarna.

Ungerska ordförandeskapet har tagit fram rådsslutsatser. Vi har haft rätt mycket synpunkter, men vi tycker att vi har fått med många av våra hjärtefrågor, till exempel kvinnors företagande, tydligare skrivningar om en minskning av mängden regler, en minskad regelbörda. Därför stöder vi ordförandeskapets slutsatser.

Sedan kan jag få glädja nämnden med att Region Uppsala i tisdags tog emot det europeiska priset Enterprise Award för bästa projekt inom

kategorin Förbättrat företagsklimat. Det är ett projekt som heter E-factory och drivs i Habo kommun, och det har bidragit till 39 företag och 179 nya jobb. Det är fjärde året i rad som svenska projekt får priset. Vi är mycket stolta över det. Det är kul att se att vi har många bra projekt runt om i landet som uppmärksammas och får priser. Det är en glädjande nyhet.

2010/11:35

27 maj

Anf. 5 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Ordföranden inledde med att rikta sig till näringsutskottet, att det är viktigt att vi har överläggningar och inte information när det är fråga om beslutspunkter. Utskottet självt begär information eller överläggning. Det är inte alltid så lätt att så långt i förväg veta vilket vi ska begära. Det är bakgrunden.

När vi fick information påpekade vi tydligt, precis som ministern säger om skattefrågan, att det är viktigt att i alla sammanhang peka på skattefrågan oavsett om det är konkurrenskraftsrådet eller Ekofin. Det är lätt att frågan smyger in här och där. Man kan känna sådana tendenser.

Det vi ser om kvinnors företagande är glädjande. Det är åtminstone textmässigt framsteg. Sedan gäller det att det finns en efterlevnad av texten i Europa.

Slutligen har jag en fråga om det som i texten berör e-identifikationer – och även e-förvaltning, men där handlar det väl snarare om myndigheter. Angående tjänstedirektivets koppling till fri rörlighet finns det problem för småföretag som bedriver e-handel inom EU. I vissa länder är man tvingad att ha en domän registrerad i det landet. Man måste registrera sig både i Sverige och i mottagarlandet man säljer till via Internet. Utifrån frågan om att förenkla reglerna och kopplingen till e-identifikation – det är lite svårt att förstå vad som finns bakom – undrar jag om småföretagens förutsättningar finns med på agendan. Om frågan inte finns med, är ministern beredd att lyfta upp frågan på KKR-mötet? Det är viktigt och en del av framtidens företag.

Anf. 6 PYRY NIEMI (S):

Jag ville bara göra en liten korrigerings av vad statsrådet sade. Jag hoppas att det är Håbo kommun i Region Uppsala, inte Habo. Håbo ligger i Uppsala län, och Habo ligger någon annanstans. Det råkar dessutom vara min hemkommun!

Anf. 7 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):
Gratulerar!

Anf. 8 JENS HOLM (V):

Det är bra att ni har fått in starka skrivningar om kvinnors företagande. Det är också bra med referenserna till minskad energianvändning och miljöteknik. Men jag är oroad över den gemensamma skattebasen för företagsbeskattning. Det låter som att det är en oro som vi delar. Det finns ingenting med i den svenska ståndpunkten. Är statsrådet beredd att skriva in att Sverige inte kan acceptera ett förslag om en gemensam skattebas för företagsbeskattning, att vi ställer det som ett krav?

Annars kommer det, även om det beslutet egentligen inte fattas i det här sammanhanget, att användas i andra sammanhang: Jo, men på den nivån har ni accepterat det. Då kommer det här på sikt att glida igenom, är jag rädd för.

Jag har en direkt fråga om småföretagens möjlighet att använda handelspolitiska skyddsinstrument. Vad exakt syftar man på då? Vi gillar väl inte att man ska kunna sätta upp tullar och tariffier och sådant mot omvärlden. Det tycker jag alltså inte låter så bra, men du får gärna utveckla det.

Jag har också en fundering om lagförslaget om att riskkapitalfonder ska agera över hela EU. Det kan vara bra, men jag kan också se en del ganska stora komplikationer med det. Jag undrar ifall statsrådet delar det eller om man bara är helt oreserverat positiv.

Sedan hade vi en rödgrön avvikande mening tidigare i det här ärendet.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Vänsterpartiet har en enligt anteckningarna.

Får jag lägga till något om den där skattebasen. Jag är väl inte så negativ som ni andra är. Företagen själva vill ju gärna ha det. Man kan ställa sig frågan varför de vill det. Det kanske är till deras fördel. Då tycker jag att det är väldigt viktigt att Sverige håller öppet för att delta med engagemang och i en konstruktiv anda i de fortsatta förhandlingarna i EU och inte från början säger nej, för då sätter man sig i ett hörn. Och som Pyy Niemi vid åtskilliga tillfällen har påpekat i samband med jordbruksförhandlingarna är det inte någon bra förhandlingsstrategi. Även Eskil Erlandsson brukar betona detta. Jag tycker inte att vi ska ha en sådan strategi, att sitta och tjura i ett hörn, i den här frågan, lika lite som i jordbruksfrågorna.

Anf. 10 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Jag ska ta bolagsskattefrågan lite kort. Jag tog upp den därför att den inte finns med i rådsslutsatserna. Då är det ingen fråga för oss. Den kommer på finansministerrådet. Men jag vet att det är många som har synpunkter.

Jag delar nog ordförandens uppfattning att även om man är kritisk till det som är ska man vara med och fortsätta att diskutera, så att man inte sätter sig i någon extrem position i det. Men jag ser betydande svårigheter när det gäller byråkrati, hur myndigheterna ska hantera det. Jag ser också betydande svårigheter när det gäller definitionen av skattebasen. Tittar vi på det förslag som finns nu är det nämligen definierat för att gynna de stora länderna och inte de små.

Jag tycker att det är viktigt – där håller jag med ordföranden – att vi fortsätter att vara med och diskutera. Det sämsta Sverige kan göra, oavsett vad vi tycker, är att ställa oss vid sidan om. Men det är ingen fråga för konkurrenskraftsrådet, utan det är en fråga för finansministrarna. Då föreslår jag att vi tar den diskussionen vid det tillfället.

När det gäller kvinnors företagande tycker jag att det är bra. Vi har från svensk sida brett stött starkare skrivningar kring det. Vi har fått med ambassadörsprogram. Nu kommer mentorsprogram och så vidare. Det är ju så att håller man på ett tag och argumenterar och för fram det gång

efter annan – det här är ett exempel på det – får man med det i slutsatserna.

Jag har haft en djup diskussion med kommissionär Tajani om just detta, att det måste bli en bättring, för det är inte bra. Där har vi alla hjälpts åt.

När det gäller e-legitimation är det en fråga för Anna-Karin Hatt, som är ansvarig, men vi samordnar oss i de här frågorna. Det finns naturligtvis många sådana bekymmer när det gäller e-användning, och Anna-Karin Hatt har en bra diskussion på sitt råd just kring de frågorna. Jag kan ta med mig den här konkreta problematiken till henne, så kan hon agera i det. Det tackar jag för.

Sedan måste jag få gratulera Håbo. Jag ber om ursäkt om jag har sagt fel kommun. Jag tycker att det är så roligt – det är ju inte en jättestor kommun heller – att man gör så bra saker och blir uppmärksam. Du får gärna ta med dig en hälsning hem och gratulera från mig. Jag har, tror jag, skickat en till dem också.

Jens Holm tog bland annat upp kvinnors företagande. Ja, ni har varit med och stött det. När det gäller handelshinder kan jag säga att det EU försöker göra är att få bort så mycket som möjligt av handelshinder. Jag kan ta en fråga som standarder till exempel. Det är väldigt viktigt att få fram, för det riskerar att bli handelshinder för småföretagen.

Det här är en fråga som diskuteras av handelsministern, och man jobbar ordentligt för att förbättra det. Men det är klart att ska småföretagen kunna vara med och konkurrera på en europeisk marknad måste vi stoppa en del av dem som vill stänga gränser och sådant, som är på EU-nivå i dag. Det är också uppe till diskussion.

Anf. 11 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

I ett smalare och vassare EU ska vi tydligen nu också börja diskutera eventuella gemensamma skatter. Det känns lite grann som att både ordföranden och ministern har svängt. Vad vi har uppfattat tidigare utifrån skattefrågan är att det ska vara en nationell angelägenhet.

Hitintills har jag en minnesbild av att vi har varit ganska överens i Sverige i den här frågan. Därför blir jag lite förvånad utifrån det jag hör och att man inte ska måla in sig i ett hörn. Ibland måste man väl våga stå för sina åsikter och faktiskt driva på det och inte tycka att det är viktigare att man går med på vissa saker än att verkligen stå på det som är någon form av ideologisk grund utifrån hur man vill bygga EU.

Det är en annan sak jag vill kommentera. Det är bra om ministern tar till sig och tar med sig det som är kopplat till domäner och e-handel. Jag tror och känner nämligen att det finns en brist runt den här frågan, inte minst kopplat till tjänstedirektivet och den fria rörligheten av tjänster, som då blir så kopplat till företagande. Och så ligger hela den här frågan på ett annat bord, det vill säga utifrån infrastrukturkopplingarna.

Jag tror att det är därför man har missat den här frågan. Därför, precis som skattefrågan dyker upp på KKR, kan det vara viktigt att just den här frågan dyker upp i småföretagssammanhang och att man lyfter in den där, så att det inte bara blir en fråga för minister Hatt. Det handlar om att se sambanden här emellan och hur viktigt det är just för småföretagen utifrån att de faktiskt ska kunna ha den möjligheten att sälja sina produkter via nätet.

2010/11:35

27 maj

Anf. 12 JENS HOLM (V):

Jag instämmer helt i det Carina Adolfsson Elgestam just sade om skatter. Jag får nog lyfta upp vår avvikande mening ifall statsrådet inte ändrar sig på den här punkten.

Jag hade en fråga om riskkapitalfonder som jag gärna vill ha svar på. Sedan står det att småföretag ska kunna använda handelspolitiska skyddsinstrument. När det står det innebär det att man öppnar för den protektionism som Maud Olofsson talade mot och som jag egentligen tror att de flesta av oss inte vill att europeiska företag ska använda sig av. Därför förstår jag inte varför det står här. Jag vill återigen veta: Vad är det för skyddsinstrument man avser, som man ska kunna införa?

Anf. 13 FREDRIK OLOVSSON (S):

Jag vill bara klargöra att vi också är väldigt skeptiska till den gemensamma bolagsskattebasen. Men vi är ganska trygga med att det är en fråga som kommer att hanteras i särskild ordning, bland annat i Ekofin. Vi är också inne i remissförfarande och annat för att ta fram en ordentlig svensk ståndpunkt. Vi är nöjda med den skeptiska grundtonen och det konstruktiva anslag som också ligger i att vi alla vill vara med och påverka det här systemet om det kommer till, så att säga. Vi kommer att få återkomma till det flera gånger. Det var väldigt bra att statsrådet uppmärksammade nämnden på att det finns med fast det inte finns med, om man säger så.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Låt mig göra en egen kommentar. Det talas om ideologi i fråga om skattebaser. Vi har 27 skattebaser. Vad som här diskuteras är möjligheten för företag att om de så önskar – det är helt frivilligt – använda sig av en gemensam 28:e skattebas. Om man har 27 olika fungerar det nämligen i praktiken som handelshinder. Det är alltså inget tvång. Det är en frivillighet, den 28:e skattebasen, om företagen vill ha det.

Sedan är det detta med nationell skattepolitik. Det är skattesatserna. Det är inte skattebaserna.

Anf. 15 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Jag hade inte tänkt att det skulle bli någon diskussion, men jag ville klargöra detta, så att ni inte tror att jag försöker smita undan eller gömma undan det. Det är bara det att det inte finns med i slutsatserna, och vi tar bara ställning till slutsatserna. Men ni kommer att få möjlighet att diskutera detta.

Jag tror att det här kommer att fortsätta att diskuteras, och då är det bättre att vi sitter runt bordet, precis som Fredrik Olovsson säger, och försöker påverka det i positiv riktning. Det finns verkligen många problem med detta, och det är också den svenska ståndpunkten.

Jag ber om ursäkt om jag inte svarade på frågan om riskkapitalfonder. Det finns inget förslag om det, så det finns ingenting att ta ställning till. Kan man hitta sätt att finansiera? Vi har egentligen som grundinställning att det är de nationella regeringarna och de nationella systemen som ska värna tillgången till kapital. Det har varit vår inställning hela tiden, men vi får se när det kommer.

När det gäller Carina Adolfsson Elgestams fråga är det så här: Den ligger i en annan rådskonstellation, men regeringen har försökt anstränga sig när det är sektorsövergripande frågor – det gäller också de handelspolitiska; det är Ewa Björlings frågor – för att vi ska kommunicera med varandra, så att vi påverkar det i olika rådsslutsatser.

Det kommer att finnas rätt långtgående slutsatser kring småföretagens koppling till e-handel och hur det ska underlättas. I takt med tjänsteutvecklingen tror jag att vi kommer att behöva göra mer saker både nationellt och på EU-nivå, så jag tycker att det är en jätteviktig fråga att lyfta upp. Jag ska också ta med mig den i sammanhang när jag diskuterar rena småföretagsfrågor.

När det gäller de handelspolitiska instrumenten är det Ewa Björlings fråga. Vår ståndpunkt är att vi är väldigt tveksamma till att man ska kunna använda sådana instrument. Vi tycker att öppen handel och frihandel är grunden. Det är inställningen från den svenska sidan.

Anf. 16 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Jag ska faktiskt bara instämma i det ministern säger angående det sista. Ibland blir det komplext i och med att det handlar om olika råd. Just frågan om e-handel och domäner upplever jag verkligen har fallit mellan stolarna. I det ena sammanhanget, vad det gäller tjänstedirektivet och fri rörlighet, diskuterar vi nu utifrån fackliga rättigheter och om det ska finnas en berörd person angående löner och arbetsmiljö – jag tror att alla här förstår vad jag menar. Men i det andra sammanhanget har vi fullständigt missat, vad gäller tjänstedirektivet utifrån e-handel, domäner och den registreringen kopplat till fri rörlighet.

Det visar på att det är väldigt viktigt att man pratar med varandra. Det här är lika mycket Ewa Björlings fråga, precis som ministern säger, som det är minister Hatts fråga. Samtidigt är det faktiskt också kopplat till KKR och småföretag. Det är alltså viktigt att vi ser helheten och att vi kanske diskuterar det mer utifrån ett helhetsperspektiv än i stuprör.

Anf. 17 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Jag håller med.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Detta är en beslutspunkt. Det finns stöd för regeringens position under punkt 11.

Jens Holm! Upprepär du din avvikande mening?

Anf. 19 JENS HOLM (V):

Ja.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Då går vi vidare till punkt 12, Smart lagstiftning. Det hoppas jag att ministern är för.

Anf. 21 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Absolut, jag är för att den ska vara både smart och mindre.

I oktober förra året presenterade kommissionen ett nytt meddelande om smart lagstiftning. Där beskrev man också hur man ska bedriva för-
enklingsarbetet framöver, och det här är något som återkommer hela tiden.

Ungerska ordförandeskapet har tagit fram rådsslutsatser med utgångspunkt i meddelandet. Man kan väl säga så här: Rådsslutsatserna bygger ganska mycket vidare på det som Sverige gjorde under sitt ordförandeskap. Bland annat lyfter man fram det här med konsekvensutredningar. Man ska förenkla lagstiftning. Man ska ta bort onödiga administrativa bördor. Man ska ha samråd med näringslivet. Man ska ha transparens och tillgänglighet av lagstiftning. Man ska också implementera EU:s lagstiftning.

Några åtgärder som finns i de här rådsslutsatserna är att kommissionen ska ta fram en rapport om hur man ska jobba vidare med att minska bördorna efter 2012. Där ska man komma ihåg att vi under vårt ordförandeskap blev lite oense med kommissionen. Vi menade att kommissionen skulle komma in med fler förslag eftersom vi inte nådde upp till målsättningarna. Nu ska kommissionen göra det.

Man ska i rådet och i Europaparlamentet utveckla arbetsmetoder för att göra konsekvensutredningar när man gör större tillägg. Det är en viktig del. Kommissionen lägger fram sitt förslag, ministrarna i sin kreativitet lägger till saker och sedan har vi ytterligare en kreativ grupp som diskuterar det, och så kan det komma till regler och krångel som gör att ursprungsförslaget inte är up to date utan är någonting annat. Det har varit en svensk ståndpunkt att driva på att kommissionen, ministerrådet och parlamentet behöver göra konsekvensutredningar på större förändringar.

Vi har fått med att kommissionen har förlängt samråd till tolv veckor efter 2012. Det fanns med under det svenska ordförandeskapet. Det står där att god lagstiftning spelar en viktig roll för att nå målen om en resurseffektiv, hållbar och konkurrenskraftig tillväxt; det finns i Europa 2020-strategin.

Det här är egentligen inga konstigheter, utan vi välkomnar slutsatserna. Vi har fått med skrivningar som stämmer väl överens med den gemensamma ståndpunkt vi har på det här området.

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens position under punkt 12 om smart lagstiftning.

Då det inte finns någonting under Övriga frågor tackar vi för informationen och tackar statsrådet. Lycklig resa till USA!

Anf. 23 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Tack så mycket! Jag ska studera innovationspolitiken i USA, så jag ska komma hem klokare och visare, hoppas jag. Trevlig helg!

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar forskningsministern välkommen.

Det finns inga A-punkter, men det finns återrapporter från två möten.

Anf. 25 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr ordförande! Det här är relativt odramatiskt. Vi är inne i ett skede – det gäller vårt råd och de flesta andra råd – där det i huvudsak är lite torrsim inför den stora rambudgetprocess för de kommande åren som är på gång i EU. Alla möten just nu går på olika sätt ut på att diskutera principer och avvägningar lite prematurt inför de stora budgetbesluten, prioriteringar och avvägningar, där vi naturligtvis varje gång påtalat de svenska ståndpunkterna på de möten som har varit under våren, inget undantag.

Anf. 26 THOMAS STRAND (S):

Jag har en liten fråga – i och för sig inte så liten – om att det har nämnts att utflyttning av forskare från Europa bör uppmärksammas. Kan man få lite information om vad som sades i den frågan?

Anf. 27 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Ordförande! Det är den helt centrala frågan. Det är därför som hela det här rådet på senare år har döpts om till konkurrenskraftsrådet. Maud Olofsson har den mer näringspolitiska delen och jag den utbildnings- och forskningspolitiska delen. Men det går ut på detta: Hur ska Europa bli mer attraktivt jämfört lite grann med Nordamerika men framför allt med det som alla ser framför sig, de enormt växande ekonomierna i Asien? Hur ska vi förmå att vara attraktiva? Varför lämnar forskare Europa för att verka i andra delar av världen?

Det har nämnts – jag har sagt det, och de flesta är överens – att det handlar om forskningens allmänna villkor, hur mycket vi satsar och investerar, vilken framtidstro vi har. Sedan handlar det om skattevillkoren. Den europeiska modellen är konstruerad lite grann så att den avskräcker människor som har väldigt höga inkomster. De riktigt duktiga forskarna lämnar Sverige och Europa därför att vi har så höga skattenivåer. Det är en lång rad frågor. Även om skatterna inte ligger i just vårt råd är det den typen av frågor som är intressanta för att Europa och Sverige ska vara attraktiva för forskning.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Vi lägger återrapporterna till handlingarna.

Vi går över till punkt 13 om forskning och utbildning på kärnenergiområdet.

Anf. 29 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr ordförande! Här förutser jag att på rådet blir den största diskussionen kring den här punkten. Normalt skulle det kanske inte ha blivit så, men det har att göra med att ett av projekten på detta område, nämligen själva huvudprojektet under det här programmet, är väldigt kostnadskrävande. Här skulle det ha tagits beslut om hur konkurrenskraftsrådet ser på budgeten för 2012 och 2013 för atomenergiforskning. Det kommer inte att bli något beslut, och det beror på att frågan om kostnadsöverskridande i Iterprojektet inte är löst. Den frågan kommer i stället att lösas av Ekofinrådet, det vill säga finansministrarna, därför att det har att göra med mer övergripande budgetfrågor i EU. Det blir mer en allmän diskussion om detta på rådet, möjligen något slags relativt innehållslös överenskommelse. Men själva besluten kommer att tas senare när frågan om Iterprojektets kostnadsöverskridande är löst.

Anf. 30 ORDFÖRANDE:

Jag vill påpeka att Jonas Sjöstedt och statsrådet har haft en lång interpellationsdebatt i den här frågan, så vi försöker undvika att få en repetition här.

Anf. 31 JENS HOLM (V):

Jag förstår vinken. Jag vill understryka att det här kostar extremt mycket pengar, och vi har inte en aning om var det kommer att landa. Särskilt i ljuset av den ekonomiska situationen i Europa skulle jag önska att Sverige kunde ha en sansad hållning och säga att vi inte ska lägga pengar, ungefär 20 miljarder kronor, på det här projektet de närmaste åren. Jag tycker att de skulle kunna investeras mycket bättre i till exempel förnybar energi.

Om statsrådet inte riktigt delar den ståndpunkten och inte vill markera det blir jag tvungen att anmäla avvikande mening på den här punkten.

Anf. 32 THOMAS STRAND (S):

Kopplat till budgetfrågan har jag två frågor. I den faktrapomemoria som har presenterats från regeringen nämns det att regeringen avser att återkomma med de beräknade effekterna på såväl EU-budgeten som statsbudgeten. Kan man få lite information om hur utbildningsministern ser på det? Vad kommer det att få för effekter för EU-budgeten och statsbudgeten?

Sedan är det en fråga som har berörts av flera länder med tanke på det som hände i Japan och Fukushima – om kärnsäkerhet. Regeringen säger att man ser positivt på den tydliga inriktningen på forskning om kärnsäkerhet och strålskydd. Vad står ”ser positivt på” för? Det här är en jätteviktig fråga och diskuteras i många länder i dag. Hur pass aktiv är den svenska regeringen? Jag tycker att det här är en mycket viktig fråga. Vad står ”ser positivt på” för egentligen?

Anf. 33 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Jag börjar med Jens Holms fråga som väcker hela frågan ifall detta är rätt eller fel. Sedan går jag in på de budgetära frågorna.

Jag menar att detta är rätt. Jens Holm säger att det är dyrt och att det är osäkra resultat. Då kan jag säga: Så är det med all forskning. Om man med säkerhet vill att investerade pengar ska ge en säker avkastning kan man investera i någonting annat än forskning, för där vet man aldrig. Det är själva innebörden i forskningen. Visste man svaren behövdes inte forskningen. Det gäller även här.

Att det är dyrt beror på att det är mycket omfattande projekt. Jag kan jämföra detta med den enorma investering som Sverige har tagit hem i ett europeiskt sammanhang, ESS i Lund, där vi talar om investeringar på 15–20 miljarder. Det finns säkert en lång rad EU-nämnder i Europa som kritiserar sina regeringar för att de har gått med på det, därför att det är dyrt.

Vad är det till för? Det kan vi säga är lite mer övergripande. Vilka resultat går det att utlova? Det går inte att utlova någonting, men vi tror att det har enorma möjligheter. När Einstein uppfann sin relativitetsteori var det ingen som begrep vad som var nyttan av det. Det här är mer konkret. Det handlar om fusionsenergi för framtiden. Skulle man kunna lösa fusionsenergin på det sätt som man hoppas har vi i praktiken löst jordklotets energiproblem. Det är det som det går ut på.

Det är klart att det är enorma vinster som finns i detta om man lyckas nå fram. Men vi talar naturligtvis om årtionden innan man är där och med osäkert resultat. När man satte i gång med att forska om solenergi för ett antal årtionden sedan visste man inte heller.

Jag tycker att det är högst motiverat. Det är dyrt; så är det med mycket stora infrastrukturanläggningar.

När det gäller budgetfrågorna är Euratom skapat för forskning på tre områden – säkerhetsfrågor och strålskyddsfrågor, fissionsenergi samt fusionsenergi. Säkerhetsprojekten är hela tiden omfattande inom det här budgetprogrammet. Vi understöder att de ges en ännu större tyngd. De diskussionerna är ännu hetare nu efter det som har hänt i Japan. Men det har hela tiden varit stort, kommer att vara stort och ännu större i framtiden, tror jag.

Sedan gällde det effekterna för den svenska statsbudgeten. Det händer även i svenska budgetsammanhang att saker och ting blir dyrare än vad man trodde. Det går knappt att bygga en väg eller en järnväg utan att det visar sig bli mycket dyrare när det är klart. Jag vet inte varför, men det är nästan alltid så i alla sammanhang. När ett projekt inom EU blir dyrare än planerat, vad gör man då? Ja, då ska det betalas. Det finns inget annat sätt att betala det i Europa än att alla vi européer gemensamt måste betala. Något annat sätt finns inte. Men det blir en diskussion: Ska det tas inom ramen för EU-budgeten, eller ska notan skickas till medlemsstaterna? Det blir alltid en diskussion om det.

Vår position är att detta ska ske genom omfördelningar inom EU-budgeten. Det är den svenska regeringens position. Det är en position som delas av ganska många regeringar. Den ståndpunkten har dock inte godtagits av Europaparlamentet, som har sagt att det måste delas på ett annat sätt.

Vi driver på för att det ska omfördelas inom EU-budgeten. Om ändå hela eller delar av notan ska betalas av medlemsstaterna är vår bedömning i dag att det för svensk del kan komma att handla om i storleksordningen 200–300 miljoner som en engångssumma. Det är ett projekt som

sträcker sig över många år, men det är i så fall en engångssumma. Men vår ambition är, och det är den linje vi driver, att det ska ske genom omfördelningar inom EU:s budget.

Anf. 34 JENS HOLM (V):

Vi anmäler avvikande mening på den här punkten. Vi säger så här: Vi motsätter oss de gigantiska summor som plöjs ned i projektet Iter samt i kärnklyvning.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar enligt följande: Det finns stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna men med avvikande mening från Vänsterpartiet i enlighet med det uttalande som Jens Holm just har gjort.

Vi går vidare till punkt 14 om preliminär utvärdering av det gemensamma programmet Eurostars. Det är en beslutspunkt. Här har utbildningsutskottet, liksom på den första punkten, haft en överläggning. Då fanns det stöd för regeringens redovisade ståndpunkt.

Anf. 36 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr ordförande! Det här handlar om Eurostars, om små och medelstora företag som är forskningsintensiva, industriföretag, läkemedelsföretag, också företag inom tjänstesektorn, ett särskilt program för stöd för forskning i dessa företag och om samverkan mellan den akademiska sektorn och dessa företag. Det är ett program som omfattar ungefär 400 miljoner euro, 4 miljarder kronor, som små och medelstora företag söker, också från Sverige. I Sverige fördelas pengarna via Vinnova, som ju är vår innovationsmyndighet.

Det här ärendet handlar om en utvärdering, ett slags delrapport, av hur detta fungerar. Erfarenheterna är väldigt goda. Näringslivet tycker att det är positivt. Det har en del effekter. Som vanligt i europeiska sammanhang är det för byråkratiskt och för krångligt, så det finns stor potential att förenkla och förbättra. Men huvudinriktningen är ändå rätt, anser vi.

Anf. 37 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Det här är en fråga som varit uppe i utbildningsutskottet. Annars är det en fråga som vi brukar diskutera i näringsutskottet när det gäller det som är kopplat till småföretag. Av den svenska delen i detta har vi mycket positiva erfarenheter. Sverige som nation är ju intressant för andra länder att göra gemensamma projekt med.

Min minnesbild är att det är i början av nästa vecka som länderna träffas och har utbyte om det som är kopplat till just Eureka och inför framtiden. Där har väl Sverige med representanter. I alla fall har vi med en av våra parlamentariker i näringsutskottet.

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens position under punkt 14.

Vi går vidare till punkt 15 om utvärdering av det gemensamma programmet för IT-stöd i boende. Det låter som en väldigt avgränsad punkt,

Anf. 39 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr ordförande! Det finns inga frågor som är för små för en minister.

EU:s forskningsbudget är, precis som vår egen forskningsbudget, uppbyggd kring en lång rad delprogram. Det har att göra med att vissa innschade forskningsområden annars kanske inte skulle få några resurser när de stora aktörerna ska börja fördela kakorna. Därför har man bestämt att här ska det finnas särskilda pengar avsatta för just detta ändamål. Det anses viktigt. Även om vi strävar efter större generella potter är det så också i EU.

Det här är ett program som har funnits för IT-stöd för äldre och funktionshindrade. Det är inte ett av de största programmen i EU. Men detta är en interimsvärdering, och som ni kan se av dokumenten landar utvärderingen i att även detta fyller ett behov. Men det går naturligtvis att utveckla det mer, göra det mer känt och kanske koppla ihop det med en del andra program som är angränsande.

Regeringens uppfattning är att utvärderingen väl sammanfattar erfarenheterna av programmet.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens position under punkt 15.

Punkt 16 gäller utveckling av det europeiska forskningsområdet. Här har det också varit överläggning i utbildningsutskottet, där det fanns stöd för regeringens redovisade ståndpunkt.

Anf. 41 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Uttrycket europeiska forskningsområdet behöver nästan förklaras. European Research Area, ERA, är ett begrepp som börjar användas mer och mer i EU-sammanhang. Det är lite luddigt, men egentligen står det för all forskningsverksamhet som pågår i Europa nationellt och på europeisk nivå. Det är en gemensam europeisk syn på forskning och alla de åtgärder som kan behövas.

Å ena sidan är det här dokumentet – policyn och strategin – rätt stort, å andra sidan blir det rätt spretigt. Bakgrunden till att det har ansetts behövas är naturligtvis konkurrensen med Asien. Det är många som nu känner att vi håller på att sacka efter.

Det är ett viktigt arbete som pågår. Att säga att det är inne i ett inledande skede kanske är fel, men det är i alla fall inte inne i sitt avslutande skede, utan det är ett pågående arbete. När man kommer in mot slutet och verkligen ska dra konkreta slutsatser, fram emot 2013–2014, kommer säkert olika aktörer och länder att dra åt olika håll och ha olika uppfattning. På det här stadiet är alla överens om att det här är viktigt att gå vidare med och att det handlar om att främja villkor för forskning, för forskare, för mobilitet, rörlighet över gränser och samarbete.

Jag antar att de här slutsatserna inte blir så kontroversiella i ministerrådet, men det är ett viktigt arbete.

Anf. 42 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Jag skulle vilja ställa en kunskapsfråga, och jag tror att jag har ställt en liknande fråga tidigare.

Det här är naturligtvis oerhört viktigt för framtiden, och det är just framtiden jag tänker på. Ibland kan jag känna att det finns en tendens att man inom forskningen går i ungefär samma hjulspår som man är van vid och känner sig trygg i, till exempel forskning kopplad till industri och innovation, vilken jag tycker är jätteviktig. Men det finns också en del nya fenomen som är kopplade till framtidens företagande, exempelvis e-handel och beteenden hos människor och också med en koppling till turistnäringen som växer. Är man beredd att börja forska också i det här sammanhanget? Det blir ju lite mer nya grenar utifrån dessa innovationer och tillväxtindustrier. Finns detta med i den här typen av diskussioner?

Anf. 43 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Just det här ärendet har ännu inte riktigt gått in i den konkretionen. Men mer allmänt är svaret ja på din fråga.

Å ena sidan har vi grundforskning som i allt väsentligt bedrivs vid universiteten. Det är sällan den som leder fram till de omedelbara exportintäkterna, men den är oerhört central lite på sikt för att nå forskningsgenombrott. Å andra sidan har vi den mer tillämpade och innovationsnära forskningen. Där har av tradition, som du beskriver, industriintressena varit väldigt tunga. Vi ska i och för sig komma ihåg att för Sverige som industrination kommer det att vara centralt i framtiden också.

Sveriges tyngsta forskningsområde är medicin. Det har att göra med att sjukvård och läkekonst alltid är viktigt. Det har också att göra med att vi har haft en väldigt stor läkemedelsindustri i Sverige, ska vi vara klara över.

Det näst tyngsta forskningsområdet är teknik. Vi är enormt industri-tunga i Sverige – Kungliga Tekniska Högskolan, Chalmers och så vidare har gjort att vi varit tunga – men det är ingen tvekan om att tjänstesektorns forskning är på frammarsch. Du nämnde några konkreta exempel och det finns några till. Så är det i hela Europa. Det beror naturligtvis på att tjänstesektorn blir allt viktigare. Industrin är fortfarande viktig, men tjänstesektorn blir allt viktigare.

Svaret är att i just det här ärendet på det här stadiet är det inte så konkret som du frågar om, men när det ska konkretiseras är jag övertygad om att det kommer att finnas med. Men mer generellt går det i den riktning som du beskriver, och det tycker jag är bra.

Anf. 44 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens position under punkt 16.

Vi går vidare till punkt 17 och rymdfrågorna.

Anf. 45 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr ordförande! Det här är svårt på ett sätt. ESA, European Space Agency, är egentligen inte ett EU-organ men samarbetar mer och mer med EU och blir kanske så småningom en del av EU. ESA grundades – det hörs av ordet – som en europeisk motsvarighet till Nasa en gång i tiden.

Tanken från början var att Europa skulle skicka upp egna rymdraketer. Man var lite avundsjuk på Apolloprojekten och amerikanerna på månen, och helst skulle det stå en fransman där, så att säga. Det är bakgrunden till att detta skapades. Så blir det inte, men det gör att det finns en del som driver på i den riktningen något otroligt. Ska man göra detta är det fruktansvärt kostnadskrävande, som var och en förstår.

Den svenska regeringens ambition är att detta ska användas till något som vi har glädje av för klimatforskning, för miljöforskning, för GPS och för rader av samhällsfunktioner, samhällsservice och olika forskningsprojekt. Samtidigt måste det finnas en budgetrestriktivitet i detta. Det är oerhört lätt, när man sätter ett antal entusiaster på området, att få långa önskelistor som skulle svälja hela EU:s budget för detta. Man måste hålla igen något.

Vårt positionspapper här är fyllt av punkter om budgetrestriktivitet etcetera. Det betyder inte att detta inte är viktigt. Det är det, men det gäller att prioritera vad vi ska satsa på i de europeiska rymdprojekten.

Anf. 46 JENS HOLM (V):

Carina Adolfsson Elgestam citerade Centerpartiets EU-paroll "Ett smalt men vasst EU". I ljuset av det måste man fråga sig om det verkligen finns starka behov av en rymdstrategi över huvud taget.

Jag tycker också, som Jan Björklund var inne på, att det här har skapats som en motvikt till USA:s rymdsatsningar och att EU vill visa att vi är lika duktiga. Så tolkar i alla fall jag din ståndpunkt.

I ljuset av detta tycker jag inte att Sveriges position ska vara att vi ska bidra till något statusrace mellan två supermakter, om man kallar EU för en supermakt. Jag tycker att vår position ska vara att EU ska syssla med det som verkligen skapar ett mervärde för EU:s medborgare, och det tycker jag inte att det här gör.

Vi kan ta Galileo. Jag vet inte i hur många år man har plöjt in hur många miljarder som helst i detta alternativa GPS-system, och det fungerar fortfarande inte. Vi har ett GPS-system som fungerar och som alla använder sig av. Jag vill fråga om ministern verkligen tror att Galileo på allvar kommer att bli ett alternativ till det rådande GPS-systemet och om vi kommer att få någon vettig användning av Galileo över huvud taget.

Till sist vill jag ställa en fråga om förkortningarna som står på s. 40. När det gäller SSA står det att man ska finnas till bland annat vid hot från rymden. Då undrar jag vilka hot från rymden man avser.

Anf. 47 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Jag vill börja med att säga att jag håller med om det som Jens Holms säger i den här frågan. Det är en fråga som vi har diskuterat en hel del i näringsutskottet och gjorde så också den 12 maj. Vi hade inga avvikande meningar där. Men jag vill ändå poängtera det som ministern säger om budgetrestriktivitet.

En annan sak som vi brukar lyfta fram i den här frågan är att i den mån man gör insatser här är det viktigt att de är särskilt kopplade till civilsamhället och inte till något som kan vara militära intressen. Anledningen till att jag vill nämna detta är att, om vi har förstått det hela rätt, det är sista gången som näringsutskottet behandlar denna fråga. Från och

med den 1 augusti går frågan över till utbildningsutskottet. Det blir ett medskick till utbildningsutskottet att bevaka även den frågan.

Vi är, precis som Jens Holm, oerhört skeptiska till det som är kopplat till ekonomin.

Anf. 48 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Herr ordförande! Jag kanske bidrog till denna skeptiska attityd genom att vara överdrivet raljant om hur ESA växte fram en gång tiden, men det växte ju fram som ett europeiskt alternativ till Nasa. Det är inte längre så. Om Jens Holm av det jag sade drog slutsatsen att det var ett sätt att tävla om stormaktsambitioner vill jag nyansera det. I dag tycker jag inte att det finns någon sådan inriktning.

Nu använder man de satelliter som skickas upp till forskningsprojekt, bland annat klimatforskning, och EU bidrar. Det tycker jag är bra, och miljöforskningen kanske till och med kan glädja Jens Holm.

ESA är en civil operatör, och detta är för civila ändamål. Det ska inte blandas ihop med militära satelliter. Det finns inte någon sådan inriktning, och det är tydligt uttalat.

Jag uppfattar att vi har en ganska stor enighet kring huvuddragen i Sverige, och de flesta medlemsstater har inställningen att detta är bra när det kan bidra till forskning på viktiga områden men att det ska hållas där. Det innebär också budgetrestriktivitet.

Anf. 49 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Vi har ingenting emot denna rymdstrategi över lag. Men det är tre saker som vi vill invända mot. Den första aspekten är att ESA nu planeras bli en EU-myndighet. Då blir det inte längre frivilligt att vara med, och vi kan inte heller vara med och påverka kostnader och inriktning i detta. Den andra aspekten handlar om säkerhet och att satellitövervakning med största sannolikhet kommer att användas inom ramen för ett försvars- och utrikessamarbete. Det ställer vi inte heller upp på. Den tredje aspekten gäller det som Jens Holm nämnde, nämligen GPS-systemet. Vi har tidigare tyckt att det har varit onödigt dyrt. Det är dessa tre aspekter som vi vänder oss emot, och därför har vi en avvikande mening på denna punkt.

Anf. 50 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr ordförande! Jag vill börja med att be nämnden om ursäkt för sen ankomst. Det är särskilt illa att komma för sent när man ska möta just utbildningsministern.

När det gäller den punkt som vi diskuterar håller jag med om de frågeställningar som Jens Holm och Carina Adolfsson Elgestam har lyft fram.

Det som jag inte riktigt förstår när det gäller regeringens position är poängterandet av att en budgetrestriktivitet i längden måste innebära att man prioriterar i rymdprogrammet. I kommissionens förslag understryks, vad jag förstår, behovet och viktigheten i det mesta som ingår i detta rymdprogram. Då återstår frågan: Hur ska man prioritera? Om man ska kunna hålla budgetramarna gäller det nog förr eller senare att inte bara välja utan också att välja bort delar och även delar där man har kommit

Anf. 51 JENS HOLM (V):

Jag har en konkret fråga om just Galileoprogrammet. Vad ser utbildningsministern för mervärde i det? Precis som Gustav Fridolin sade tycker jag att man kan diskutera om ett sådant här gigantiskt EU-projekt för rymden över huvud taget behövs. Men om man har hållningen att budgeten ska vara restriktiv måste man vara beredd att tala om vad man ska dra ned på. Då tycker jag att Galileoprogrammet borde vara en sådan sak där vi borde kunna säga att vi har lagt in mycket pengar i detta men att det redan finns ett fungerande GPS-system och att vi inte behöver bygga något alternativ.

Anf. 52 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Jag hör frågorna om Galileoprogrammet och dess möjligheter till framgång. Jag ska erkänna att jag inte vet hur det är. Det handlar om tekniska utvecklingsprojekt, och det är ofta svårt att från början veta hur framgångsrika de blir. Ibland visar det sig att det var fel.

Men jag lovar att vi återkommer så snart som möjligt till EU-nämnden med en uppdatering kring detta. I stället för att jag spekulerar om detta ska jag ta reda på hur det ligger till.

Till Margareta Sandstedt vill jag säga att jag tycker att det är en riktig inriktning. Både det europeiska rymdsamarbetet ESA och en lång rad andra europeiska samarbeten startade i Europa för ett antal årtionden sedan när EU omfattade bara sex eller nio stater. Men det var många fler som ville vara med i dessa samarbeten, och då byggdes dessa samarbeten upp vid sidan av EU. Detta är inte det enda. Det finns en lång rad europeiska samarbeten som har vuxit upp vid sidan av EU. Nu när nästan alla länder är med i EU framstår det som överbyråkratiskt att vi har en lång rad olika samarbetsorganisationer som pysslar delvis med överskridande frågor. EU håller på med och har ett ansvar för gemensam europeisk forskning och forsknings- och utvecklingsverksamhet. Detta är en del i det.

Det är inget självändamål att skicka upp satelliter. De är till för att delta i olika forskningsprojekt, inte minst på klimat- och miljöområdet. Att man då inordnar dessa eller åtminstone samarbetar mer med EU är bra.

Margareta Sandstedt sade att vi då inte får makt över detta längre. Det är precis tvärtom. Vi sitter här därför att vi bestämmer över EU:s frågor. Hade det inte varit en fråga på EU:s dagordning hade vi inte bestämt över den. Det ger oss mer inflytande över europeisk verksamhet när det inordnas i eller samordnas med EU.

Jag tycker därför att det är bra att ESA mer och mer samarbetar med EU. Jag skulle inte ha någon stor invändning mot att denna rymdverksamhet på sikt inordnas i EU, även om den formellt i dag är en egen del.

När det gäller Gustav Fridolins fråga är det ofta en målkonflikt innan man landar när det gäller att kommissionen och de gemensamma europeiska organen har mycket mer långtgående ambitioner än vad medlemsstaterna är beredda att betala för. Detta är precis ett sådant område.

Jag uppfattar att de flesta medlemsstaterna har samma uppfattning som Sverige om att det måste göras prioriteringar och att en del måste prioriteras bort. Precis som vi har sagt och skrivit vill vi prioritera sådant som stämmer med de forskningsstrategier och forskningsprioriteringar som vi gör i övrigt. Då handlar det mycket om klimatforskning och miljöforskning. Det är den typen av projekt som är viktiga i detta sammanhang.

Några framtida ambitioner att skicka upp européer i en egen rymdramet från Europa får läggas på hyllan, om någon fortfarande går och tänker på det. Fuglesang har varit uppe med amerikanerna.

Anf. 53 JENS HOLM (V):

Vi anmäler avvikande mening på denna punkt med följande motivering: Värdet av en gemensam europeisk rymdstrategi kan starkt ifrågasättas. Det borde Sverige ge till känna. De stora resurserna på detta område borde i stället omallokeras till exempelvis forskning om miljö och klimat.

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Då ska jag sammanfatta. Det finns stöd för regeringens position under punkt 17 men med två avvikande meningar. Den första är den som Jens Holm läste upp. Den andra är den med de tre aspekter som Margareta Sandstedt redogjorde för och som innebär ett avståndstagande från en rymdstrategi för Europeiska unionen.

Det finns inga Övriga frågor. Vi tackar utbildningsministern för i dag.

Anf. 55 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statsrådet Ewa Björling med medarbetare från Utrikesdepartementet och Justitiedepartementet välkomna till nämnden.

Det finns inga A-punkter. Finns det en återrapport som statsrådet vill säga någonting om?

Anf. 56 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! Jag ska nämna att vi även har medarbetare här från Finansdepartementet.

Jag har en kort rapport från mötet med konkurrenskraftsrådet, KKR, den 10 mars, där jag var med. Då antog EU:s ministerråd beslut om att inleda ett fördjupat samarbete om ett europeiskt patentskydd. Samtliga medlemsstater, utom Italien och Spanien, förklarade att de ville delta. Beslutet grundar sig på ett förslag från EU-kommissionen. Ordförandeskapet informerade även om patentdomstolen.

Frågan om fördjupat samarbete omfattar endast det enhetliga patent-skyddet och dess översättningsarrangemang.

Den andra frågan som var i fokus vid mötet var inre marknadsakten. Där fördes diskussioner med fokus på kriterier för att välja och prioritera bland de åtgärder som presenterades. Alla medlemsstater välkomnade kommissionens arbete för inre marknadsakten och betonade vikten av att valda åtgärder leder till tillväxt och stärkt konkurrenskraft.

Båda de här frågorna behandlas vidare på måndag, den 30 maj. För mer information hänvisar jag till den skriftliga rapporten från mötet i mars.

Anf. 57 JENS HOLM (V):

Jag har egentligen inga åsikter om beslutet i sig när det gäller patent. Det har vi diskuterat i näringsutskottet. Men jag tänker på formen för fördjupat samarbete. Det är ganska ovanligt att man använder sig av det. Om man läser i protokollet märker man att både spanjorerna och italienerna var upprörda. Spanjorerna pratade om ett förebadat dödsfall. Man kan undra vilket dödsfall de ser framför sig.

Det är egentligen min fråga. Vilka konsekvenser tror ministern att det här får på det fortsatta samarbetet? Gnisslar det nu allvarligt med Spanien och Italien och kommer de kanske att stoppa förslag på andra områden, där de har veto till exempel?

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:

Eller kommer de att falla till föga?

Anf. 59 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! Tack, Jens Holm, för frågan!

Det stämmer att Italien och Spanien var väldigt upprörda. Det har de varit under en längre tid, på många möten. Det är också språkfrågan som har blockerat patentfrågan i över tio års tid.

Jag tror att det var närmare tio olika kompromissförslag som det belgiska ordförandeskapet gjorde under hösten för att verkligen kunna tillgodose Spanien och Italien på bästa sätt. Oavsett det valde man nu att stå utanför.

Jag hade naturligtvis sett att det hade varit bättre om alla medlemsstater hade varit med. Det tror jag att alla de andra 25 också tycker. Samtidigt ser vi patentet som väldigt viktigt för europeiska företags konkurrenskraft. Nu har vi valt att gå vidare på det här sättet.

Jag har inte märkt något hittills i alla fall av att någon skulle agera negativt på något sätt i andra frågor på grund av det här. Snarare kanske man så småningom också väljer att ansluta sig. Vi ser redan att både spansk och italiensk industri har delade meningar om detta. Vi får se hur det blir i framtiden, men jag ser ingen risk på grund av den här frågan.

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

Kan vi lägga återrapporterna till handlingarna? Ja.

Vi går till punkt 3 om SPE-bolag. Det har varit en överläggning i civilutskottet. Samtliga partier har förklarat att de delar regeringens ståndpunkt.

Anf. 61 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! Förslaget till en förordning om privata Europabolag syftar till att stärka små och medelstora företags konkurrenskraft genom att underlätta etablering på den inre marknaden. Ett annat syfte är att minska de kostnader som uppstår på grund av att reglerna för att bilda och driva företag skiljer sig åt mellan medlemsstaterna.

Under det svenska ordförandeskapet fördes intensiva förhandlingar som inte utmynnade i någon överenskommelse. Sedan har förhandlingarna återupptagits under våren, men medlemsstaterna står fortfarande långt ifrån varandra.

En grundläggande tanke med förslaget har hela tiden varit att bolagsformen ska kunna tillämpas av småföretagare utan att de måste dra på sig stora kostnader för juridisk rådgivning. De kompromisser som har gjorts under förhandlingsarbetet har väldigt mycket gått ut på att känsliga frågor har överlämnats till reglering i nationell bolagsrätt. Det är tveksamt om en sådan reglering verkligen svarar upp mot förordningens syfte.

De frågor som i nuläget kvarstår som olösta handlar om för det första huruvida bolaget ska vara tvunget att ha sitt huvudkontor i den stat där bolaget är registrerat, för det andra vilket krav på aktiekapital som ska gälla och för det tredje hur arbetstagarinflytandet i bolagen ska säkerställas.

Den sistnämnda frågan har visat sig särskilt svåröst, bland annat därför att många medlemsstater i dag helt saknar regler om till exempel styrelserepresentation.

Regeringen har under förhandlingarna varit noggrann med att påpeka att förordningen inte får utformas på så sätt att bolagsformen kan användas för att kringgå våra nationella bestämmelser på området. De nivåer om 500 anställda som nu diskuteras är därför inte acceptabla. I denna del

är förslaget också en klar försämring jämfört med det kompromissförslag som vi lade fram under hösten 2009. Man kan också fråga sig varför vi alls ska röra oss på nivåer om 500 anställda när förordningen huvudsakligen syftar till att underlätta för små och medelstora företag.

Den ståndpunkt som regeringen har intagit innebär att vi inte kan stödja ett förslag till bolagsform som kan användas för att kringgå våra nationella regler, till exempel när det gäller arbetstagares rätt till inflytande. För oss är det också viktigt att förordningen inte utformas på ett sådant sätt att bolagsformen i praktiken inte går att tillämpa för små och medelstora företag. Det förslag som nu ligger på bordet är därför inte acceptabelt.

Anf. 62 BO BERNHARDSSON (S):

Tack för informationen! Jag kan börja med att göra en reflexion som berör det här ärendet men också ett senare ärende om mikrobolag. Jag får lätt intrycket av att när man ska stimulera nyföretagande handlar det om att inte ställa några krav alls. Det gäller till exempel frågan om kapitalinsats. Det gäller när det är fråga om att ställa upp fackliga krav på bra villkor för de anställda. Det gäller kravet på årsredovisning och så vidare. Det är en rätt märklig hållning, tycker jag. Jag tror ju inte att man får en bra småföretagsverksamhet och ett bra innovationsklimat och nyföretagande om man sänker kraven genom att säga: Ni behöver egentligen inte leva upp till särskilt mycket.

Det var en första reflexion. Det är fel väg att gå. Det är klart att det någonstans måste ställas viktiga krav på företagandet.

Sedan förstår jag det så att vi har ganska likartade synpunkter numera. Det här behandlades första gången 2008, tror jag. Då var frågan om kapitalinsatsen uppe. Bland annat hävdade vi att det inte, av begripliga skäl, är rimligt att man kan starta ett företag med 1 euro som kapitalinsats. Vore det bra skulle vi inte ha andra regler för andra företag. Det där är genomtänkt en gång i tiden.

Det verkar också som om vi har hyggligt samma inriktning när det gäller att hävda våra arbetsmarknadsregler. Här vill jag understryka väldigt tydligt – det kanske verkar överflödigt, men jag gör det i alla fall – att det inte är acceptabelt över huvud taget att vi får en lagstiftning eller ett regelverk för företag som innebär att man har ännu en krok att hänga upp en lönesänkingspolitik på eller för att driva en utveckling för att försämrade villkoren för arbetstagarna i de olika länderna, vilket det kan bli.

Sammanfattningsvis verkar vi vara på samma linje. Det är bra det, men jag stryker under att det över huvud taget inte är acceptabelt att gå med på någonting som sedan kan användas för att hänga upp en lönesänkingspolitik eller försämrade villkor för arbetstagarna på. Det är inte möjligt.

Sedan har jag en fråga. Jag borde kanske ha läst på eller sett det själv i något papper, men när det gäller arbetstagares rättigheter undrar jag om det är något mer än styrelserepresentationen och 500-gränsen som den diskussionen handlar om. Det skulle jag gärna vilja veta.

Anf. 63 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Tack, Bo Bernhardsson, för frågan!

I stora delar ska jag hålla med om vad som har sagts. Vi hade just en diskussion om det olyckliga i om det vore för stor skillnad mellan aktiekapital för svenska bolag och för europeiska bolag. Om de här två avviker för mycket från varandra ser man också risken att Europabolagen skulle konkurrera ut våra nationella aktiebolag. Det tror jag vore väldigt olyckligt.

Som förslaget ligger nu kommer medlemsstaterna att kunna föreskriva ett kapitalkrav för privata Europabolag på upp till 8 000 euro. Jag kan naturligtvis ha förståelse för dem som ifrågasätter om det över huvud taget är lämpligt att ha en enhetlig bolagsform inom Europa där vissa bolag har en inte obetydlig kapitalbas medan andra i det närmaste helt saknar eget kapital. Men under förhandlingarna har det visat sig omöjligt att nå någon annan lösning.

Tittar vi på arbetstagarinflytandet i bolagsstyrelser och 500 anställda kan jag peka på att vi har sagt att ur svenskt perspektiv är det naturligtvis viktigt att vi värnar om de svenska arbetstagarna och deras rätt till inflytande i bolagens styrelse. Men vi måste också komma ihåg att det är många medlemsstater som över huvud taget inte är bekanta med arbetstagarinflytande i styrelserna. Det är en svår balansgång att hitta en lösning som tillgodoser allas intressen.

Vi ser det som helt avgörande att den här förordningen inte ska kunna användas i syfte att kringgå våra nationella regler. Därför är det särskilt problematiskt att nuvarande förslag uppställer en tröskel på 500 anställda för att reglerna ska bli tillämpliga när ett svenskt SPE flyttar sitt säte till en annan medlemsstat som i sin nationella lagstiftning inte har motsvarande skydd för arbetstagarna. De nivåer om 500 anställda som nu diskuteras ligger, som jag tidigare har sagt, väldigt långt ifrån vad vi från svensk sida skulle kunna acceptera, särskilt om vi jämför med den gräns på 25 anställda som gäller för svenska bolag.

Jag ska också säga att med hänsyn till att vissa medlemsstater uppger sig inte kunna acceptera en lägre gräns än 500 anställda är det inte särskilt troligt att det går att nå en överenskommelse på nivåer som vore acceptabla för oss. Men om det ändå inträffar är förslaget så förändrat att det inte kommer att kunna antas under det här rådmötet. Då måste förslaget och dess konsekvenser i stället först granskas av våra experter inom Regeringskansliet och självfallet måste vi också på nytt komma tillbaka och stämma av frågan med riksdagen och er innan vi skulle kunna acceptera ett kompromissförslag.

Anf. 64 ORDFÖRANDEN:

Det förefaller att bli en tämligen lång och komplicerad resa.

Jag finner att det finns stöd för regeringens position under punkt 3.

Vi går till punkt 5, eftersom punkt 4 är struken. Det gäller ett fördjupat samarbete för att skapa ett enhetligt patentskydd.

Eftersom vi har tre punkter som handlar om patentfrågor, 5, 6 och 10, föreslår jag att vi tar en gemensam diskussion under de punkterna och sedan klubbar jag av punkt för punkt sammanfattningsvis.

Anf. 65 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! Jag vet inte hur många gånger vi har diskuterat patent, men det börjar bli några. Jag är inte heller det första statsrådet som

sitter här och diskuterar patentfrågan eftersom den har pågått i 62 år. Jag tror att det är den äldsta frågan i det europeiska samarbetet som fortfarande inte är löst.

Det är glädjande att berätta att förhandlingarna om enhetligt patentskydd går framåt. Sedan vi var här sist har rådet gett klartecken för att 25 av EU:s medlemsstater kan gå vidare och skapa enhetligt patentskydd genom fördjupat samarbete. Det beslutet var verkligen en milstolpe i förhandlingarna.

De problem som finns i dagens europeiska patentsystem kan endast hanteras på EU-nivå. Som vi tidigare diskuterat är det några få medlemsstater som alldeles för länge har stått i vägen för lösningar. Det är ändå en väldigt välkommen utveckling som gör att vi förhoppningsvis nu kan slutföra förhandlingarna.

Kommissionen har också lämnat förslag på hur det fördjupade samarbetet ska genomföras. Det är dels en förordning som det enhetliga patentskyddet, dels en förordning om det enhetliga patentskyddets översättningsarrangemang.

Regeringen välkomnar förslagen som vi menar är väl avvägda i förhållande till de problem som ska lösas och uppfyller användarnas krav på både kostnadseffektivitet och rättssäkerhet.

Förslagen bygger på de överenskommelser som slöts under det svenska ordförandeskapet i EU. De bygger på det befintliga europeiska patentsystemet och innebär att man genom en ansökan kommer att kunna få ett enhetligt patentskydd i alla de medlemsstater som ingår i det fördjupade samarbetet.

Genom beslutet att inleda ett fördjupat samarbete är språkfrågan, som vi tidigare talade om och som länge har hindrat, löst. Det enhetliga patentskyddet kommer att beviljas på något av de tre språk som i dag används vid det europeiska patentverket och några ytterligare översättningar kommer i princip inte att krävas.

Förslagen innehåller några nyheter. Det mest väsentliga är att EU inte längre ska ansluta sig till den europeiska patentkonventionen, EPC. Genom att i stället använda befintliga bestämmelser i EPC slipper vi ändra i konventionen och sparar därför mycket tid. Vidare innehåller förslaget en övergångslösning som innebär att patentet under en tid om högst tolv år behöver översättas till ytterligare ett språk.

Sverige har hittills fått gott genomslag för de synpunkter som vi har framfört i förhandlingarna. Det viktigaste nu är att det finns en koppling till patentdomstolen och att det står klart att patentskyddet inte kan beviljas förrän det finns en domstol på plats. Enligt regeringens uppfattning är det viktigt att en väl fungerande patentdomstol inrättas samtidigt som det enhetliga patentskyddet.

Vid detta konkurrenskraftsråd den 30 maj kommer förslagen att diskuteras. Det ungerska ordförandeskapet har emellertid höga ambitioner och siktar på att nå en överenskommelse om en allmän inriktning vid ett extraordinärt konkurrenskraftsråd i slutet av juni.

Jag kan tillägga att jag var på OECD-möte i går och i förrgår och träffade där det inkommande ordförandeskapet Polen som säger att man kommer att prioritera patentfrågan högt på sin dagordning.

Vi kommer också att diskutera frågan om en enhetlig patentdomstol. Enligt EU-domstolens bedömning är förslaget till patentdomstol inte

förenligt med EU-fördragen i deras nuvarande lydelse. Nu har vi haft tid att analysera EU-domstolens yttrande, och det är dags att diskutera möjliga lösningar.

Kommissionen har också tillkännagett principerna för en möjlig lösning. Enligt kommissionen bör det bygga på de rådsslutsatser som antogs under det svenska ordförandeskapet och det tidigare förslaget till patentdomstol. Endast ändringar som är nödvändiga för att tillgodose EU-domstolens krav bör göras. Sådana ändringar är att EU:s medlemsstater får delta i patentdomstolen och att det ska finnas möjlighet att föra fördragsbrottstalan om patentdomstolen inte följer EU-rätten.

Regeringen stöder arbetet med att inrätta en domstolslösning som är förenlig med fördragen. Regeringen stöder kommissionens principer för det fortsatta arbetet med patentdomstolen och avser att återkomma i frågan när ett mer detaljerat förslag presenteras.

Anf. 66 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Tack för informationen, handelsministern! Jag vill i det här sammanhanget säga att vi fullt ut stöder arbetet. På tal om de 62 åren har vi i näringsutskottet följt frågan framför allt under senare år när den har varit ganska mycket i hetluften. Vi har lärt oss en hel del av de lite krångliga detaljerna utifrån alla de alldeles utmärkta föredragningar vi har fått inte minst via Magnus Graner. Jag vill särskilt tacka för det utifrån att vi har känt att vi verkligen har varit med på resan. Det är ett föredömligt sätt att arbeta med så krångliga juridiska frågor som det handlar om. Jag ger stöd till regeringen.

Anf. 67 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! Jag får tacka Carina Adolfsson Elgestam så mycket för stödet. Jag hoppas att frågan kommer att lösas så snart som möjligt. Den är viktig för alla små och medelstora innovativa företag i Europa.

Anf. 68 ORDFÖRANDEN:

Jag går över till en sammanfattning. Vad gäller punkt 5 finns stöd för regeringens position. Vad gäller punkt 6 finns också stöd för regeringens position. Punkt 10 är en riktlinjedebatt. Där finns det stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

Vi går vidare till punkt 7 som gäller årsbokslut.

Anf. 69 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! Förslaget är en del i EU-kommissionens arbete för att minska företagens administrativa börda till följd av EU-rättsliga regler med 25 procent till 2012. Det innebär att varje medlemsstat ges full frihet att bestämma vilka redovisningsbestämmelser som ska gälla för de allra minsta företagen som måste upprätta en årsredovisning.

Redan under de inledande förhandlingarna stod det klart att förslaget delade in medlemsstaterna i två klara läger, ett där man är starkt för förslaget och ett där man är lika starkt emot det. De länder som är emot förslaget har utgjort en blockerande minoritet. Eftersom förslaget tekniskt sett är okomplicerat har det med den lösning som har förelegat inte bedömts meningsfullt att fortsätta förhandlingarna i arbetsgruppen.

Efter att kommissionen tillkännagett att en översyn av redovisningsdirektiven som var aviserad till 2009 har blivit försenad med ungefär ett och ett halvt år har frågan kommit i ett annat ljus. Många medlemsstater angav som stöd för sitt motstånd mot förslaget att de önskade att det skulle samordnas med översynen.

Nuvarande ordförande Ungern har med stöd av ett kompromissförslag under våren 2011 inlett förnyade förhandlingar. Förslaget innebär i huvudsak två saker. För det första ändras definitionen av mikroföretag så att gränsvärdena för balansomslutning och nettoomsättning halveras i förhållande till kommissionens förslag. För det andra behålls direktivets bestämmelser såvida medlemsstater inte utnyttjar optioner till undantag för mikroföretag från vissa särskilt angivna bestämmelser i direktivet.

Förhandlingarna har gått i den riktning som Sverige har strävat efter, det vill säga en förenkling av redovisningsreglerna för mikroföretag, samtidigt som ett visst mått av harmonisering bibehållits.

Anf. 70 JENS HOLM (V):

Om man tittar på vad remissinstanserna tycker om förslaget är kritiken ganska översvallande. Företagarna avstyrker förslaget helt och hållet, Ekobrottsmyndigheten säger att det kommer att bli svårare att utreda ekonomisk brottslighet och så vidare.

Jag blir inte riktigt klar över vad den svenska ståndpunkten egentligen är. Välkomnar ni förslaget, eller delar ni den kritik som framförts av remissinstanserna? Om ni delar den kritiken måste det framgå tydligare i den svenska ståndpunkten så att vi vet att det är vad ni driver i Bryssel, annars blir jag tvungen att anmäla avvikande mening med anledning av det.

Anf. 71 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! Jag har inte riktigt samma uppfattning om att alla remissinstanser är väldigt kritiska. Det finns de som i grunden är positiva till regelförenklingar. Men även de anser att frågan inte är fullt så enkel som att fullständig avreglering i alla delar är det bästa för europeiska småföretag.

Det är flera remissinstanser som påpekar att kommissionen kan ha överdrivit förenklingseffekterna av sitt förslag och att åtminstone små företag i Sverige har viss gränsöverskridande handel.

Vad Sverige sagt är att förslaget stöds eftersom det är ett viktigt steg mot vad vi behöver, regelförenkling, och ger medlemsstaterna möjlighet att anpassa den nationella redovisningslagstiftningen till nationella behov och förutsättningar. Sverige ser positivt på att förslaget har kompletterats med vissa bestämmelser som gör att det är möjligt att ha ökad transparens vid gränsöverskridande handel även för de allra minsta företagen.

Anf. 72 JENS HOLM (V):

Det var väl inte riktigt det svaret jag ville ha. Vi får anmäla avvikande mening här som går ungefär på den linje som Ekobrottsmyndigheten, Företagarna och de andra remissinstanserna framfört. Jag avser då de remissinstanser som nämns i det här dokumentet.

Anf. 73 ORDFÖRANDEN:

Tanken med en avvikande mening, Jens Holm, är att det ska vara en alternativ instruktion till ministern när ministern åker ned till mötet. Du kan väl vara lite mer konkret än att hänvisa till tre remissinstanser.

Anf. 74 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Vi tänkte instämma i Jens Holms avvikande mening utifrån hur vi har resonerat tidigare och varit skeptiska. Vi tycker att det är viktigt med regelförenklingar, men samtidigt måste det vara ordning och reda även bland företag och företagande.

Jag slås av en sak här om ett mikroföretag och dess omsättning och kopplingen till eller påståendena att mikroföretag kanske inte till så stor del skulle ha gränsöverskridande verksamhet. Med tanke på framtiden och utvecklingen är det vi ser just nu att det är allt fler företag som både startar och utvecklar kopplingar till e-handel. Det är väl verkligen någonting som är gränsöverskridande.

Vi har allt fler svenska företag som jobbar just med e-handel och mycket väl har den här typen av omsättningar i sina företag. Vi vill nog ha en markering i en avvikande mening, och så får vi väl se hur vi ska formulera ihop oss till detta.

Anf. 75 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr ordförande! Jag har en materiell fråga. En av invändningarna som Företagarna gör i den redovisning av deras remissvar som regeringen sänt över är att man är orolig för att förslaget kommer att leda till sämre konkurrensläge för de så kallade mikroföretagen bland annat genom sämre tillgång till jämförbar räkenskapsinformation.

Det är inte helt solklart hur reglerna ska hanteras i svensk lagstiftning. Därför undrar jag hur regeringens bedömning ser ut. Kan man undvika det problem som Företagarna tar upp här när vi implementerar det i svenska regelverk?

Anf. 76 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! Tack för kommentarer! Jag skulle vilja ställa frågan till Jens Holm: På vilken grund är det ni har avvikande mening? Jag vill gärna höra det. Finns det någon möjlighet att vi skulle kunna nå enighet i detta? Det är egentligen samma fråga till Carina Adolfsson Elgestam.

Låt mig till Gustav Fridolin säga att förslaget innebär att varje medlemsstat får relativt stor frihet att bestämma vilka redovisningsregler som ska gälla för de allra minsta företagen. Det ger oss möjlighet att anpassa den svenska lagstiftningen så att redovisningskraven på de allra minsta företagen minskar. Men det är fortfarande så att det är vi själva som bestämmer fortsatt om lagstiftningen.

Det är någonting som vi får återkomma till senare. Det har vi ännu inte formulerat förslag på här och nu. Det vi har sagt är att det är väldigt viktigt med transparens när det handlar om gränsöverskridande verksamhet.

Carina Adolfsson Elgestam nämner kopplingar till e-handel. Det är också någonting som kommer att regleras och diskuteras mycket i e-handelsdirektivet.

Låt mig påminna om att det, om man har lite svårt att formulera en alternativ instruktion, numera finns ett mellanting i EU-nämnden, nämligen att göra ett medskick. Det har karaktären av ett särskilt yttrande.

Anf. 78 JENS HOLM (V):

Min invändning baseras främst på att det förefaller som att detta förslag kommer att leda till en sämre transparens om man tar bort kravet på årsredovisning. Med sämre transparens tror jag att det blir två uppenbara nackdelar – dels det som Ekobrottsmyndigheten tar upp, nämligen att det blir svårare att kontrollera den ekonomiska brottsligheten, dels det som Småföretagarna tar upp, nämligen att det blir svårare att ha objektiva jämförelser, benchmarks, mellan olika företag. Det tycker jag i så fall är olyckligt.

Anf. 79 BO BERNHARDSSON (S):

När frågan var uppe förra gången i EU-nämnden – jag har inte datumet riktigt klart för mig – formulerades en avvikande mening från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Den innebar om jag har förstått det rätt – och det tror jag att jag har – att man avvisade förslaget med hänvisning till att det blir väldigt otydligt för borgenärer, konsumenter och andra intressen. Man kan också tänka sig att dessa företag får svårare att få banklån och så vidare om de inte har årsredovisningar. Det finns en massa aspekter som rör företagens möjligheter och konkurrensen i förhållande till andra företag.

Det var motivet. Vi avvisade förslaget; det var så det uttrycktes. Det gjordes med hänvisning till borgenärer, konsumentintressen och andra intressen. Det är alltså svårt att få grepp om dessa företags status och så vidare.

Det sades också i diskussionen, i alla fall från vår sida, att vi kunde tänka oss att diskutera förenklingar av redovisningen för denna typ av småföretag men inte ta bort kravet på årsredovisning. Då blir frågan: Har det hänt något substantiellt sedan vi diskuterade förra gången, som gör att vi skulle kunna lägga ned den avvikande meningen? I annat fall måste den nämligen, i alla fall som jag ser det, stå kvar.

Anf. 80 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! Tack för klargörandet från Jens Holm. Jag gör så att jag lämnar över till ämnesrådet Stefan Pärnhem från Justitiedepartementet, som får berätta mer om vad som har hänt sedan sist och mer i detalj om arbetet.

Anf. 81 Ämnesrådet STEFAN PÄRLHEM:

Det som har hänt är mycket riktigt att det ursprungliga förslaget, som också mötte viss kritik från remissinstanserna, var en avreglering av dessa bestämmelser på EU-nivå. Därefter har förhandlingarna gått i den riktning som också Sverige har förespråkat, nämligen att man ska bibehålla en harmonisering på området men beakta de förenklingsmöjligheter som är möjliga att göra.

Det är precis där man har landat. Kompromissförslaget går ut på att det ska finnas en grundläggande harmonisering även för mikroföretagen inom EU, men det ska finnas optioner för medlemsstaterna att i vissa avseenden införa förenklingar. Dessa förenklingar kan innebära att det blir lite färre tilläggsupplysningar, att resultat- och balansräkning kan upprättas på enklare sätt och så vidare.

Sammanfattningsvis har alltså förhandlingarna sedan förslaget lämnades gått i riktning mot att reglerna ska behållas och på grundläggande nivå vara harmoniserade.

Regelförenkling innebär i detta sammanhang att färre uppgifter lämnas, naturligtvis. Det är en avvägning att å ena sidan uppnå förenklingar och å andra sidan bibehålla sådan information som bedöms vara nödvändig och som ska vara tillgänglig för dem som är intresserade av att ta del av den. På det sättet, genom att årsredovisningen upprättas, bibehålls en viss transparens vid gränsöverskridande handel.

Anf. 82 BO BERNHARDSSON (S):

Det är inte alldeles enkelt att få grepp om detta, men syftet med lagstiftningen när man sätter i gång processen är att harmonisera, det vill säga att man ska få samma regler för företagen som verkar på den inre marknaden. Det är det som är poängen: Kommer det ett företag hit och jobbar ska vi veta hur det fungerar.

Nu verkar det som att processen går i den riktningen att man å ena sidan vill harmonisera, och å andra sidan ger man, om jag fattar det rätt, optioner för dem som inte vill göra det att gå runt regelverken. Fortfarande är det så att det handlar om företag som ska jobba här, till exempel. Man ser alltså verkligen skälen för harmonisering, det vill säga att man ska ha likvärdig insyn i företagsamheten oberoende av vilka länder de är skrivna i.

Var landar vi då? Jag tror nog att vi vill stå fast vid vår avvikande mening, och sedan får väl regeringen, som har bättre insyn, se hur långt man kan tillåta sig att förhandla utifrån denna avvikande mening – eller om det är samma position. Vi vidhåller att vi vill avvisa förslaget med de motiv vi hade förra gången, men det har uppenbarligen hänt någonting även om det är lite oklart exakt vad.

Anf. 83 JENS HOLM (V):

Jag kan säga att jag instämmer, för tids vinnande.

Anf. 84 ORDFÖRANDEN:

Då sammanfattar jag som så att det under punkt 7 finns stöd för regeringens position men med avvikande mening från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet.

Vi går vidare till punkt 9 om inre marknadsakten.

Anf. 85 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! Jag tänkte börja med att berätta om regeringens övergripande hållning till kommissionens förslag i detta och också understryka att UD har det samordnande ansvaret för inre marknadsakten och denna behandling i konkurrenskraftsrådet. Ansvaret för de enskilda

frågorna, deras beredning och lagstiftning ligger dock i huvudsak på andra departement.

Vid rådsmötet den 30 maj ska rådsslutsatser antas. Slutsatserna innehåller rådets reaktioner på kommissionens slutliga meddelande om inre marknadsakten, alltså The Single Market Act, som presenterades den 13 april. I förhandlingarna om rådsslutsatserna har Sverige framgångsrikt drivit och fått gehör för merparten av våra förslag, bland annat vikten av att lyfta fram våra relationer med omvärlden utanför EU, den så kallade externa dimensionen.

Vi har även fått gehör för betydelsen att den EU-lagstiftning som beslutas ska genomföras och tillämpas på enhetligt sätt i medlemsländerna. Det gäller i synnerhet det viktiga tjänstedirektivet. Vi anser att det ungerska ordförandeskapet har hittat en acceptabel balans i slutsatstexten och att vi kan acceptera preliminära slutsatser.

Kommissionens meddelande om inre marknadsakten baseras som ni vet på höstens förslag i meddelandet *På väg mot en inre marknadsakt*, som vi diskuterade tidigare här, och ett offentligt samråd med alla medlemsländer. Som jag tidigare har redogjort för i nämnden lämnade regeringen in de svenska synpunkterna i det offentliga samrådet. Det är synpunkter och prioriteringar som baseras på en omfattande remissrunda bland ungefär 160 instanser, bland annat näringsutskottets utlåtande.

Kommissionens nya meddelande innehåller tolv åtgärdsområden med tolv nyckelåtgärder i form av lagstiftningsförslag som ska presenteras i detalj under 2011 och beslutas av EU:s institutioner före utgången av 2012. Det huvudsakliga syftet är att öka tillväxten och stärka förtroendet för den inre marknaden.

Det är viktigt att understryka att kommissionens meddelande inte innehåller de detaljerade lagstiftningsförslagen utan en översikt av vad kommissionen vill prioritera. Därför är det ganska svårt att i detta skede lämna specifika kommentarer på de enskilda detaljerade förslagen. Sammanfattningsvis kan vi dock säga att regeringen välkomnar kommissionens meddelande, som i allt väsentligt ligger i linje med de övergripande prioriteringar regeringen drivit med fokus på åtgärder som ökar konkurrenskraft, bidrar till hållbar tillväxt och skapar sysselsättning.

Särskilt positivt är kommissionens prioriteringar för ett enhetligt patentskydd, inklusive ett enhetligt system för tvistlösning, en reformering av systemet för yrkeskvalifikationer och utvecklingen av en digital inre marknad som ska underlätta för bland annat e-handeln. Det är även positivt med översynen av energiskattedirektivet för att vi ska nå de uppsatta målen på klimat- och energiområdena och undvika snedvridning av konkurrensen, samt att kommissionen aviserar förslag för att lätta regelbördan för företagen.

Det är också bra att kommissionen har lyft fram förslag om bland annat bättre kontroll av genomförande och tillämpning av EU-lagstiftningen i medlemsländerna. Det är beklagligt att meddelandet inte har tydligare jämställdhetsfokus, en fråga som regeringen lyfte fram i sitt svar till kommissionen i samband med det offentliga samrådet.

Vi anser vidare att meddelandet i högre grad borde ha lyft fram betydelsen av EU:s ekonomiska relationer till tredjeland och de möjligheter globaliseringen erbjuder. Förslag som riskerar att leda i protektionistisk

2010/11:35

27 maj

Anf. 86 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Jag vill börja med att säga att det är bra att regeringen har lyft in det som är kopplat till klimatomställning och hållbarhet utifrån att vi hade med detta i vår avvikande mening när frågan behandlades i näringsutskottet, och också i kammaren utifrån att det var ett betänkande. Där lyfte vi också fram bristerna i att jämställdhetsperspektivet inte fanns med alls. Därför är det glädjande att ministern lyfter fram den frågan här och nu.

Utöver detta och utifrån den information och diskussion vi hade i näringsutskottet i förra veckan anmälde vi ingen avvikande mening, men vi markerade ändå någonstans att vi kände att det var lite svårt att i detta läge säga att vi välkomnar detta. Vi kände nämligen att det, också beträffande det som ministern säger, just nu var svårt att greppa. Vad är det egentligen som avses? Vilka framsteg görs egentligen?

Tittar vi på det som handlar om ekonomiska konsekvenser och vad gäller lagstiftningsförslag – med tanke på det vi pratade om tidigt på morgonen i dag, nämligen smartare lagstiftning inom EU – ser vi att man i grund och botten i så här pass viktiga frågor inte har börjat med att titta på konsekvenserna för småföretag eller företagen runt omkring detta eller det som är kopplat till de ekonomiska frågorna.

Vi tänker inte anmäla avvikande mening, men mot bakgrund av detta känner vi att EU innan man, som vi kan uppleva det, kastar fram tolv förslag mer utifrån populism än realism kanske måste fundera lite på vad detta i grund och botten betyder för företagen ekonomiskt och lagstiftningsmässigt. Denna input vill vi ge utifrån att det inte riktigt går att greppa detta. EU borde komma tillbaka med ett tydligare program om vad det i grund och botten handlar om.

Anf. 87 JENS HOLM (S):

Jag är kritisk till ett förslag där det är ett ändamål i sig att stärka den inre marknaden. Vi måste ju fråga oss vad vi ska ha marknaden till, och förhoppningsvis vill vi att den ska leverera mervärde för medborgarna, verka för att miljön blir bättre, motverka klimatförändringar och så vidare. I det förslag vi har fått på bordet tycker jag inte att den dimensionen finns. Jag tycker att det finns skäl att stå fast vid den avvikande mening vi tidigare haft.

Jag har också en konkret fråga om den svenska positionen och det som står på s. 27 om offentlig upphandling. Ni säger först att kommissionen bör utreda om offentlig upphandling kan vara ett effektivt styrmedel på miljöområdet och det sociala området. Det är bra.

Men sedan skriver ni i nästa mening att det är mycket viktigt att regelverket inte öppnar för godtycke och diskriminerande förfaranden, till exempel avseende krav på sociala hänsyn. Jag undrar vad ni egentligen menar med det. I den offentliga upphandlingen borde det vara en självklarhet att man kan ställa krav på sociala hänsyn, rätt till facklig organisering och andra saker samt att man också ska kunna gå längre för de upphandlare som vill ställa ännu hårdare krav. Jag är rädd för att sådana här formuleringar gör att det kommer att försvåra för våra upphandlare att ställa sociala krav.

Anf. 88 ORDFÖRANDEN:

Som jag uppfattar det vill Socialdemokraterna göra vad jag brukar kalla ett medskick. Jens Holm är inne på att upprepa den avvikande meningen.

Anf. 89 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! Jag måste ge ytterligare information om detta ärende.

Vid Coreper den 24 maj lyckades EU-ordförandeskapet inte lösa de motsättningar som finns om rådets slutsatser avseende kommissionens förslag till inre marknadsakt. Ansträngningar görs nu för att lösa det här före rådsmötet den 30 maj, men det kan vara så att det är förhandlingar som blir aktuella vid rådsmötet.

Det huvudsakliga förslaget till handlingslinje från Sverige är att de preliminära slutsatserna bör antas i oförändrat skick och att grundinställningen bör vara att slutsatserna endast ska inriktas på de tolv nyckelåtgärder som kommissionen presenterat i inre marknadsakten.

Vi välkomnar det här. Det utvecklar den inre marknaden, och vi stärker vår konkurrenskraft. Det är också viktigt att ha en extern dimension på detta för att kunna bibehålla vår konkurrenskraft i den alltmer globaliserade värld som vi lever i.

Vad görs för företagen mer specifikt? Jag nämnde i början att vi måste återkomma och ta ställning när det blir mer detaljerade förslag på alla olika områden. Dem har vi inte i dag, utan nu är det förhoppningsvis tolv punkter. Men det är också så att Kommerskollegium här i Sverige har tittat på tydligare program för företagen och frågat flera remissinstanser för att utarbeta ett bra förslag från svensk sida för hur vi ska stärka svenska företags konkurrenskraft.

Vi ska också svara på Jens Holms fråga om offentlig upphandling och sociala hänsyn. Jag lämnar över till kanslirådet Anders Karlslund, som får ta alla detaljerna i det här.

Anf. 90 Kanslirådet ANDERS KARLSLAND:

Jag börjar med att kommentera frågan om offentlig upphandling och sociala hänsyn. Vi har genom historien sett att många länder har utnyttjat den här typen av krav för att diskriminera i upphandlingarna i andra länder. Det är mycket möjligt att man inte skulle göra det i Sverige, men dessvärre har vi sett att detta finns. Därför är det viktigt att upprätthålla en balans med möjlighet att ställa sociala krav vid upphandlingar men att man också är mycket tydlig med att detta inte får leda till diskriminerande behandling, vilket man tyvärr har sett tidigare.

Anf. 91 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Ordförande! Jag kan börja med att säga att jag ser en hel del positiva aspekter i den inre marknaden när det gäller regelförenkling för små och medelstora företag. Det välkomnar jag väldigt mycket.

Men det här med arbetsmarknadsfrågor och skattefrågor oroar vi oss lite grann för. Det gäller förstärkandet av genomförandet av utstationeringsdirektivet. En text i ett stycke från kommissionens förslag lyder: "I en social marknadsekonomi krävs det en mer integrerad tjänstemarknad för att företagen utan nivå-sänkning lättare ska kunna tillhandahålla tjäns-

ter i hela EU – framför allt genom utstationering av arbetstagare.” Enligt vad jag har kunnat förstå skulle en integrering av tjänstemarknaden kunna riskera att fackföreningars inflytande återigen minskar. Då tänker jag på lönebildningen enligt svenska principer. Det känns lite oklart hur det kommer att bli med den här biten. Det är därför vi reagerar i arbetsmarknadsfrågorna.

Sedan har vi skattesidan. Där har vi energiskatt och eventuella skatteaspekter när det gäller riskkapital. Vi menar att samtliga skattefrågor ska ligga utanför EU:s kompetens.

Min avvikande mening i denna fråga lyder så här: Kommissionens förslag är för långtgående och innebär en för djup harmonisering. Därför kan vi inte stödja rådsslutsatserna.

Anf. 92 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr ordförande! En väl fungerande marknad är i sig ett mervärde för medborgarna inom EU. Men precis som bland annat Carina Adolfsson Elgestam underströk är det väldigt oklart vart vi är på väg och vad de skrivningar som finns här egentligen ska leda till.

Jag delar inte uppfattningen att klimatfrågorna nu är behandlade i inremarknadsakten, något som jag anser att man anser. Det är uppenbart att egentligen varenda punkt här skulle kunna få såväl positiva som negativa klimataspekter beroende på hur man hanterar dem och hur processen går vidare. Det skulle ha varit av vikt att den typen av överväganden egentligen varit gjorda redan nu, när man tittar till exempel på hur tjänstemarknaden ska utvecklas, hur beskattningsåtgärderna ska utvecklas, hur konsumenterna och konsumentupplysningen ska utvecklas och så vidare. Att jämställdhetsaspekten dessutom vad jag förstod har tagit ett steg tillbaka är också beklagligt.

Jag har en sakfråga till regeringen, möjligen till kanslirådet. Det har funnits diskriminering och diskriminerande behandling inom den offentliga upphandlingen; det är nog så. Men det kan också vara så att vi har något olika uppfattningar om vad som är diskriminerande behandling.

Att se till att man ställer den typ av krav som man har i sin nationella lagstiftning rörande djurskydd, miljöskydd eller arbetstagares rättigheter på alla aktörer uppfattar inte jag som varande diskriminerande behandling, även om det innebär att det blir svårare att konkurrera för företag som inte uppfyller kraven i den nationella lagstiftningen för att de är baserade i ett annat land med svagare lagstiftning.

Att på olika sätt uppmuntra lokal ekonomi i områden där man verkar i en ekonomisk periferi ser jag inte heller som diskriminerande behandling. Det kan till och med vara ganska klokt att behandla skattebetalarnas medel på ett sådant sätt att de ger ett mervärde i det område där skattebetalarna är aktörer.

Det är möjligt att vi och regeringen har något olika uppfattningar om vad som är diskriminerande behandling. Det är det jag vill utröna. Jag skulle gärna vilja se ett exempel på när ni menar att länder har haft en diskriminerande behandling i sin upphandling.

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:

Det finns nog gott om exempel på det.

Anf. 94 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! Till att börja med vill jag tacka Margareta Sandstedt för en viktig fråga angående utstationeringsdirektivet. Jag ska innan jag fortsätter med den frågan tillägga att det inte finns något tydligt förslag att ta ställning till ännu när det handlar om skattesidan och riskkapital.

Åter till utstationeringsdirektivet! Regeringen har under hela behandlingen av inremarknadsakten framhållit att det är väldigt viktigt att tillämpningen av utstationeringsdirektivet förbättras. Vi har också framhållit vikten av att etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla gränsöverskridande tjänster inte får påverka utövandet av de grundläggande sociala rättigheterna, det vill säga framför allt strejkrätten i enlighet med nationell lag och praxis med respekt för den EU-rätt som gäller på området.

Vi har prioriterat de här frågorna såväl i vårt svar på kommissionens offentliga samråd om SMA i vintras som vid förhandlingarna om rådsslutsatserna, där vi dess värre utan stöd från övriga medlemsländer försökte skärpa skrivningarna i den här riktningen.

Vi försöker nu hålla emot, så att slutsatserna inte urvattnas ytterligare, något som flera länder har visat intresse av, bland annat Lettland och Litauen. Vi tycker därför att vi bör acceptera ordförandeskapets slutsatser, som utgör en balanserad kompromiss mellan alla 27 medlemsländer. Det är viktigt att lyfta fram att inremarknadsakten utgör ett paket av åtgärdsförslag med många mycket positiva delar som vi har drivit i bred samsyn med riksdagen. Vi vill inte riskera att alla dessa förslag försenas på grund av att vi inte kan enas om rådsslutsatser i just den här frågan.

Angående krav på stärkta sociala rättigheter får vi anledning att återkomma när skarpa förslag läggs under det fjärde kvartalet i år. De lagstiftningsförslag som då kommer och som vi väntar på kommer att hanteras av Arbetsmarknadsdepartementet och förhandlas företrädesvis i Epscorådet. Därför vill jag hänvisa mer detaljerade frågor om detta till arbetsmarknadsministern. Just nu finns det inte tydliga skarpa förslag på området.

Sedan var det frågor om offentlig upphandling. Jag lämnar över dem till Anders Karlslund.

Anf. 95 Kanslirådet ANDERS KARLSLAND:

För att besvara de frågorna kan jag säga att det man har sett på ett generellt plan är att många länder har utnyttjat möjligheten att ställa krav för att gynna egna leverantörer. Givetvis är det när man har ett gemensamt regelverk viktigt att öppna för möjligheten att leverera varor och tjänster gränsöverskridande. Det är det som är tanken med hela lagstiftningen. Men då gäller det att ha ett regelverk som är anpassat, så att man undviker en diskriminering som till exempel utesluter mindre företag från Sverige från att lämna anbud till franska upphandlande myndigheter. På ett generellt plan är det viktigt att understryka detta. Jag har inget konkret exempel just nu.

Anf. 96 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! Ett konkret exempel som jag till och med tror att jag har dragit förut i nämnden och där det skulle kunna vara diskriminering av små företag är när hela landsting här i Sverige gör upphandlingar som

är så pass stora och omfattande att ett litet företag över huvud taget inte har möjlighet att vara med. Det är ett konkret exempel.

Jag ska också säga att frågan om offentlig upphandling är någonting som fler företag borde uppmärksamma, vara delaktiga i och delta i. Vi ser i dag att det endast är 2 procent av alla upphandlingar som går över gränserna för företag, för svenska företag ut till ett annat land i EU. Naturligtvis är det så att om vi får bra styrmedel för offentlig upphandling där vi inkluderar miljöhänsyn som en viktig del skulle våra svenska företag, som står för en hög kvalitet och är väldigt duktiga på miljöteknik, kunna vara mer i framkant och därmed vara mer konkurrenskraftiga.

Anf. 97 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Angående diskrimineringen kan man också vända på det. Diskriminering kan även handla om när till exempel en svensk myndighet gör en upphandling med ett större företag, som sedan i sin tur gör en upphandling med en underleverantör, som i sin tur gör en upphandling med en ännu mindre underleverantör, som sedan gör ytterligare en upphandling med en ännu mindre underleverantör eller till exempel ett bemanningsföretag placerat i Irland. Sedan kommer arbetarna hit till Sverige och bygger Citytunneln till exempel i Malmö eller i Stockholm. Där kan det också förekomma diskriminering vad gäller såväl lön som arbetsmiljö. Det finns olika sidor av vad som är diskriminering.

Mot bakgrund av detta, herr ordförande, vill jag komma till det som var vårt medskick. Man kan känna ”gör om och gör rätt”. I stället för att presentera populistiska förslag där man inte har utrett konsekvenserna vare sig ekonomiskt eller lagstiftningsmässigt kan man markera mycket tydligt att vi självklart står bakom den sociala dimensionen kopplat till arbetsrätten, vilket jag tror är väl känt. Vi kan se på frihet lite olika utifrån vilken ideologisk grund vi har. För oss är det oerhört viktigt att det finns frihet för företag, men också för arbetstagare och konsument. Det måste gå hand i hand.

Anf. 98 JENS HOLM (V):

Jag instämmer helt med föregående talare, och även i det som Gustav Fridolin sade. Även om det inte finns något konkret förslag just nu vad gäller den offentliga upphandlingen är den formulering som finns på s. 27 om sociala hänsyn som diskriminerande förfaranden olycklig i ljuset av de stora problem som finns vid upphandlingar då man kan ha ett stort företag som får ett kontrakt och sedan använder sig av andra mindre företag som inte uppfyller samma krav som det stora företag som vann upphandlingen gör.

Här ställer sig regeringen på den sida där man säger: Det är okej att fortsätta som ni gör. Det viktigaste är en strikt tolkning av regelverket och inte att garantera fackliga rättigheter och andra sociala landvinningar.

Anf. 99 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! Vi har en grundinriktning som vi är överens om. Det är i dag svårt att ta ställning till ”hur” eftersom det inte finns något presenterat ”hur” i en tydlig mening. Det finns ännu inga skarpa förslag att säga ja eller nej till. Det viktiga är att vi fortsätter arbetet i riktningen

Anf. 100 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar med att det finns en avvikande mening från Sverigedemokraterna med inriktning på att hela inre marknadsakten är för långtgående. Det Sverigedemokraterna tog upp nu var tjänstemarknaden och skattefrågan.

Vidare har Vänsterpartiet en avvikande mening som är en upprepning av den avvikande mening man hade den 4 mars.

Dessutom har Socialdemokraterna ett medskick i enlighet med det som Carina Adolfsson Elgestam har sagt här på sammanträdet.

Anf. 101 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Vi upprepar också vår avvikande mening från den 4 mars.

Anf. 102 ORDFÖRANDEN:

Vänsterpartiet och Miljöpartiet upprepar alltså sin avvikande mening från den 4 mars.

Jag sammanfattar med att det finns majoritet och stöd i nämnden för regeringens position under punkt 9.

Vi går till Övriga frågor. Vill statsrådet ta upp något här?

Anf. 103 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! Dagordningspunkt 18 b är en informationspunkt om hasardspel och vadslagning i EU. Under våren har rådsarbetsgruppen för etablering och tjänster sammankallats vid tre tillfällen för att diskutera spelfrågor. Det ungerska ordförandeskapet har prioriterat frågan om regulativt samarbete mellan tillsynsmyndigheter.

Det ökade antalet speltjänster som förmedlas över Internet innebär stora utmaningar för nationella tillsynsmyndigheter. Ett sätt att underlätta för dessa är ett ökat samarbete mellan medlemsstaternas myndigheter.

Ordföranden ställde därför ett antal frågor till samtliga medlemsstater. Resultatet presenterades i en rapport vid mötet i rådsarbetsgruppen, RAG, den 4 mars. Sverige har vid mötena i RAG framfört att vi stöder ordförandens ambitioner att förbättra det regulativa samarbetet och informationsutbytet mellan medlemsstaterna.

Ordförandeskapsrapporten behandlar frågor om medlemsstaternas erfarenheter av existerande samarbeten mellan olika nationella myndigheter men även samarbete på nationell nivå. Myndigheter föreslås samarbeta med varandra med hjälp av förvaltningserfarenheter, exempelvis hur man bedriver tillsyn, kontroll och reglering. Förslag har framförts av såväl ordföranden som medlemsstaterna om att upprätta svartlistor med illegala operatörer. För att förhindra illegalt spelande har man även föreslagit att information ur belastningsregister och pågående förundersökningar ska utbytas i den mån nationell reglering medger att så kan ske.

Sverige stöder ordförandens ambition att samarbeta djupare på vissa områden, till exempel information om auktoriserade aktörer och om ledningen för dessa bolag. Däremot har Sverige tydligt markerat att vi med hänvisning till nationell rätt inte kan stödja ett förslag som syftar till

att utbyta information om en person återfinns i brottsregistret eller ur pågående förundersökning.

Samtliga medlemsstater är positiva till någon form av administrativt samarbete. Nivån på samarbetet är beroende av vad de nationella regleringarna medger. Informationssystemet för den inre marknaden, IMI, har presenterats som ett lämpligt verktyg för de nationella tillsynsmyndigheternas samarbete.

Sverige är positivt till att använda system som IMI för ett utökat administrativt samarbete på EU-nivå. En förutsättning är dock att eventuella ekonomiska konsekvenser finansieras inom den normala budgetramen.

Anf. 104 KARL SIGFRID (M):

Det står en mening om svartlistor med illegala operatörer på s. 11–12. Ministern nämnde det också. Går det att konkretisera lite mer vad det betyder? Vad är det för typ av svarta listor som avses? Vad ska de användas till? Vad har Sverige för ståndpunkt i detta?

Anf. 105 Departementssekreterare PETTER LYCKE:

Med illegala operatörer avses sådana som inte har tillstånd att verka i ett land. Det framgår egentligen inte vad ordförandeskapet menar med denna typ av listor och hur de ska se ut. Det är ett sätt att samla information om de operatörer som inte har rätt att bedriva verksamhet i vissa länder och kunna utbyta information om dem. Vi vet inte om det kan finnas andra grunder för att definieras som illegal operatör, men så här har vi tolkat det.

Anf. 106 ORDFÖRANDEN:

Då går vi över till punkt 18 d om snuset.

Anf. 107 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! Med anledning av den förestående revideringen av tobaksproduktsdirektivet har Sverige anmält punkten En enhetlig och ansvarsfull tobaksproduktsreglering för Europa som övrig punkt vid konkurrenskraftsrådet den 30 maj.

Som ni säkert känner till är snus i dag förbjudet på den inre marknaden, enligt artikel 8 i tobaksproduktsdirektivet. Sverige har ett permanent undantag från förbudet i anslutningsfördraget.

Samtidigt som svenskt snus är förbjudet tillåts ett flertal liknande, ofta mer farliga, produkter att cirkulera fritt, i princip helt oreglerade, på EU:s inre marknad. Alltsedan anslutningen 1995 har regeringar, med förankring i riksdagen, argumenterat för att utförselförbudet mot snus är diskriminerande och oproportionerligt och bör upphävas.

Nu vill vi på EU-nivå komma överens om en enhetlig och ansvarsfull produktreglering för alla tobaksprodukter, som till skillnad från nuvarande ordning ligger i linje med såväl principen om fri rörlighet för varor som en god folkhälsa.

Ni har fått del av det dokument som Sverige delgett övriga medlemsstater inför KKR. I dokumentet utvecklas vikten av en enhetlig och an-

svarsfull produktreglering i det framtida tobaksproduktsdirektivet och vilka punkter som Sverige anser att en sådan reglering bör omfatta.

Mitt syfte med att ta upp frågan på KKR i detta läge är att uppmärksamma mina kolleger i rådet på det faktum att vi har en snedvriden konkurrenssituation.

Kommissionen förväntas presentera sitt förslag till reviderat tobaksproduktsdirektiv först i slutet av 2011, men det är viktigt att vi får upp det i KKR utifrån konkurrensperspektivet.

Anf. 108 JENS HOLM (V):

Det gällande undantaget är bra. De som snusar i Sverige kan fortsätta göra det tills Sverige någon gång häver undantaget, vilket aldrig kommer att ske.

Ur ett folkhälsoperspektiv kan jag dock inte förstå poängen med att tillåta snus i hela Europa. Ministern säger att det finns andra farligare produkter som får cirkulera fritt och i princip helt oreglerat. Vilka produkter är det? Cigaretter är ju reglerade i unionen. Varför skulle det bli bättre ur ett folkhälsoperspektiv om greker, briter och fransmän också börjar snusa? Den svenska approachen borde vara att bringa ned tobaksanvändningen, oavsett om det gäller snus eller röktobak.

Anf. 109 ORDFÖRANDEN:

Detta är en gammal och omfattande debatt. Låt oss försöka undvika att den blommar ut alltför mycket.

Anf. 110 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Förhoppningsvis kan jag lugna ordföranden. Näringsutskottet fick informationen i förra veckan, och det är ett enigt näringsutskott som stöder ministern utifrån det papper och den information vi fått.

Anf. 111 FREDRICK FEDERLEY (C):

Jag vill ge mitt fulla stöd till ministern. Trots 30 års forskning finns det inget som bevisar att snus har annan skadlig verkan än det nikotinberoende som givetvis kommer med en nikotinprodukt. Har man en ansvarsfull hållning och talar om harm reduction, som i USA, inser man att en nikotinist hellre bör ägna sig åt att snusa än att röka. Detta borde gälla i hela unionen.

Bakpå snusdosorna står det numera ”denna tobaksvara kan skada din hälsa” eftersom det inte finns några forskningsbelägg för att den faktiskt gör det. Man fick backning på det. Tidigare stod det att den skadade hälsan, men det finns inga som helst vetenskapliga belägg för det.

Anf. 112 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Herr ordförande! Jag tackar ett enigt näringsutskott för stödet. Jag ska inte förlänga debatten, men regeringen tycker att det är viktigt att det finns en enhetlig och ansvarsfull reglering av tobaksprodukter, även oral tobak. Vi lyfter detta nu för att kunna titta på det vidare i tobaksproduktsdirektivet. Som inre marknadsminister lyfter jag det ur konkurrensneutralitetsperspektiv.

2010/11:35

27 maj

2010/11:35
27 maj

Jag vill också lägga till att snus givetvis är en vuxenprodukt, och ska så vara, och dessutom frivillig att använda.

Anf. 113 ORDFÖRANDEN:

Då ingen begär ordet på annan övrig punkt tackar vi för informationen under Övriga frågor. Vi tackar statsrådet med medarbetare från tre departement för i dag.

1 § Konkurrenskraft (industri).....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C).....	1
Anf. 5 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	3
Anf. 6 PYYRI NIEMI (S).....	3
Anf. 7 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C).....	3
Anf. 8 JENS HOLM (V)	3
Anf. 9 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 10 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C).....	4
Anf. 11 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	5
Anf. 12 JENS HOLM (V)	6
Anf. 13 FREDRIK OLOFSSON (S).....	6
Anf. 14 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 15 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C).....	6
Anf. 16 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	7
Anf. 17 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C).....	7
Anf. 18 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 19 JENS HOLM (V)	7
Anf. 20 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 21 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C).....	7
Anf. 22 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 23 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C).....	8
2 § Konkurrenskraft (forskning och rymdfrågor).....	9
Anf. 24 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 25 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	9
Anf. 26 THOMAS STRAND (S)	9
Anf. 27 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	9
Anf. 28 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 29 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	10
Anf. 30 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 31 JENS HOLM (V)	10
Anf. 32 THOMAS STRAND (S)	10
Anf. 33 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	11
Anf. 34 JENS HOLM (V)	12
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 36 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	12
Anf. 37 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	12
Anf. 38 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 39 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	13

Anf. 40	ORDFÖRANDEN	13
Anf. 41	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	13
Anf. 42	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	14
Anf. 43	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	14
Anf. 44	ORDFÖRANDEN	14
Anf. 45	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	14
Anf. 46	JENS HOLM (V)	15
Anf. 47	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	15
Anf. 48	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	16
Anf. 49	MARGARETA SANDSTEDT (SD)	16
Anf. 50	GUSTAV FRIDOLIN (MP)	16
Anf. 51	JENS HOLM (V)	17
Anf. 52	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP).....	17
Anf. 53	JENS HOLM (V)	18
Anf. 54	ORDFÖRANDEN	18
3 §	Konkurrenskraft (inre marknad)	19
Anf. 55	ORDFÖRANDEN	19
Anf. 56	Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	19
Anf. 57	JENS HOLM (V)	19
Anf. 58	ORDFÖRANDEN	19
Anf. 59	Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	20
Anf. 60	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 61	Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	20
Anf. 62	BO BERNHARDSSON (S)	21
Anf. 63	Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	22
Anf. 64	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 65	Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	23
Anf. 66	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	24
Anf. 67	Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	24
Anf. 68	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 69	Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	24
Anf. 70	JENS HOLM (V)	25
Anf. 71	Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	25
Anf. 72	JENS HOLM (V)	26
Anf. 73	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 74	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	26
Anf. 75	GUSTAV FRIDOLIN (MP)	26
Anf. 76	Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	26
Anf. 77	ORDFÖRANDEN	27
Anf. 78	JENS HOLM (V)	27
Anf. 79	BO BERNHARDSSON (S)	27
Anf. 80	Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	27
Anf. 81	Ämnesrådet STEFAN PÄRLHEM	28
Anf. 82	BO BERNHARDSSON (S)	28
Anf. 83	JENS HOLM (V)	28
Anf. 84	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 85	Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	29
Anf. 86	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	30
Anf. 87	JENS HOLM (S).....	30
Anf. 88	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 89	Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	31

Anf. 90	Kanslirådet ANDERS KARLSLAND.....	31	2010/11:35
Anf. 91	MARGARETA SANDSTEDT (SD).....	32	27 maj
Anf. 92	GUSTAV FRIDOLIN (MP).....	32	
Anf. 93	ORDFÖRANDEN.....	33	
Anf. 94	Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	33	
Anf. 95	Kanslirådet ANDERS KARLSLAND.....	33	
Anf. 96	Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	34	
Anf. 97	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	34	
Anf. 98	JENS HOLM (V)	34	
Anf. 99	Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	35	
Anf. 100	ORDFÖRANDEN.....	35	
Anf. 101	GUSTAV FRIDOLIN (MP).....	35	
Anf. 102	ORDFÖRANDEN.....	35	
Anf. 103	Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	35	
Anf. 104	KARL SIGFRID (M)	36	
Anf. 105	Departementssekreterare PETTER LYCKE.....	36	
Anf. 106	ORDFÖRANDEN.....	36	
Anf. 107	Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	36	
Anf. 108	JENS HOLM (V).....	37	
Anf. 109	ORDFÖRANDEN.....	37	
Anf. 110	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	37	
Anf. 111	FREDRICK FEDERLEY (C).....	37	
Anf. 112	Statsrådet EWA BJÖRLING (M).....	38	
Anf. 113	ORDFÖRANDEN.....	38	